

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Iveta Šenšelová

KATALÓG EDUKAČNÝCH AKTIVÍT V MATERSKEJ ŠKOLE SO ZIMNOU TEMATIKOU

Edukačný materiál

2014

Autor: Bc. Iveta Šenšelová

Názov: Katalóg edukačných aktivít v materskej škole so zimnou tematikou

Recenzenti: PhDr. Irma Kurčíková

Mgr. Michaela Vargová, PhD.

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave

Rok vydania: 2014

ISBN: 978- 80-565-0020-0

ANOTÁCIA

V edukačnom materiáli sa zameriame na ponuku rôznorodých edukačných aktivít zo štyroch tematických okruhov Ja som, Ľudia, Príroda, Kultúra vo všetkých vzdelávacích oblastiach: perceptuálno-motorickej, kognitívnej a sociálno-emocionálnej. Edukačné aktivity rozvíjajú kľúčové kompetencie dieťaťa v predprimárnom vzdelávaní v kontexte Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie ISCED 0. Ponúkajú širokú škálu uplatnenia. Aktivity sú didakticky zacielené a plnia sa v nich výchovno-vzdelávacie ciele s využitím rôznych metód, stratégií a prostriedkov. Zameriavajú sa na ciele rozvíjajúce a podporujúce znalosť, pochopenie, aplikáciu, analýzu, syntézu, hodnotenie a tvorivosť. Sú zamerané na rozvíjanie kompetencií dieťaťa v predprimárnom vzdelávaní.

Hry a aktivity s edukačným zámerom sa môžu variabilne zaraďovať v rámci rozpisu denných činností počas celého dňa. V budúcnosti je možnosť ich pretransformovať na základe inovácie ISCED 0 do nových vzdelávacích oblastí: Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Človek a svet práce, Umenie a kultúra, Zdravie a pohyb.

Kľúčové slová: edukačné aktivity, kompetencie, štandardy, metódy, stratégie, prostriedky, edukácia.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI JA SOM.....	10
1.1 JA SOM – PERCEPTUÁLNO-MOTORICKÁ OBLASŤ	10
AUTÁ V ZIMNEJ PREMÁVKE	10
VIANOČNÁ RYBA.....	10
KOŠÍKY NA VIANOČNÉ DOBROTY	11
PERINBABA JE DOMA	12
ZIMNÉ DOMČEKY	12
PREHADZUJEME SNEHOVÉ GULE	13
SEDEM TRPASLÍKOV	13
1.2 JA SOM – KOGNITÍVNA OBLASŤ	14
ZIMNÉ RADOVÁNKY SO SVOJOU RODINOU.....	14
MOJE TELO V ZIME	15
ŠPORTOM K ZDRAVIU	15
ZIMNÉ ZRKADLO	16
NA LEKÁRA	17
MOJE TELO.....	17
MÔJ KAMARÁT.....	18
ŠPORTY V ZIME.....	18
ZDRAVÉ A SMUTNÉ BRUŠKO.....	19
ZDRAVOTNÁ HLIADKA	20
POPLETENÉ ĽUDSKÉ TELO.....	20
1.3 JA SOM – SOCIÁLNO-EMOCIONÁLNA OBLASŤ	21
CESTUJEME DO MESTEČKA PORIADKOVA.....	21
VIANOČNÉ POZDRAVY RODIČOM	22
VTÁČIK V ZIME.....	22
ZIMNÁ KAPELA	23
ROZPRÁVKA NA ZIMNÝ VEČER	23

MRÁZ	24
JA V ZIME	24
VIANOCE V RODINE	25
2 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI ĽUDIA	26
2.1 ĽUDIA – PERCEPTUÁLNO-MOTORICKÁ OBLASŤ	26
ZAJKO V ZIME	26
KOVÁČ KUJE, MECHY DUJE	27
O REŤAZ	27
DO HORY, DO LESA, VALASI	28
TANEC VLOČIEK	28
NA SNEHULIAKA	29
2.2 ĽUDIA – KOGNITÍVNA OBLASŤ	30
UHÁDNI, ČO ROBIA	30
ZIMNÉ POČÍTANIE	30
DARČEK PRE MAMIČKU	31
ČO SOM VYKÚZLIL	32
ZIMNÉ PEXESO	33
2.3 ĽUDIA – SOCIÁLNO-EMOCIONÁLNA OBLASŤ	33
MIKULÁŠ, ČO NÁM DÁŠ	33
ŠKREČOK SI HLADÁ ZASOBY NA ZIMU	34
DVANÁSŤ MESIAČIKOV	35
BÚDKA PRE VTÁČIKY	35
VIANOČNÝ DARČEK PRE KAMARÁTA	36
O DVANÁSTICH MESIAČIKOCH	37
AJ HRAČKY MAJÚ SRDIEČKA	38
ZIMNÉ KRUHY	38
SNEHOVÁ VÍCHRICA	39
SNEHOVÁ GUL'A SYMPATIE	40
KOLÁŽ – ZIMNÉ OBLEČENIE	40

NOVOROČNÉ PRASIATKO.....	41
STROM ŠŤASTIA.....	41
AKO BY SI SA CÍTEL?	42
3 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI PRÍRODA.....	43
3.1 PRÍRODA – PERCEPTUÁLNO-MOTORICKÁ OBLASŤ	43
ŠTAFETA – SLALOM NA KLZÁKOCCH	43
TRIAFANIE DO SNEHULIAKA	43
MALÍ LYŽIARI	44
PREKVAPENIE POD SNEHOM	44
NA ĽADE.....	45
ZDOLANIE KOPCA	45
KORČUĽOVANIE NA ĽADE	46
ESKIMÁČKA NAHÁŇAČKA	47
METEORITY V SNEHU.....	47
3.2 PRÍRODA – KOGNITÍVNA OBLASŤ	48
KRMENIE ZVIERAT V LESE	48
SNEHOVÉ VLOČKY	48
KRMIVO PRE VTÁČIKY.....	49
ĽAD A VODA.....	50
HODINY ROČNÝCH OBDOBÍ.....	50
VODA, ZEM, VZDUCH.....	51
3.3 PRÍRODA – SOCIÁLNO-EMOCIONÁLNA OBLASŤ	52
ZIMNÉ POČÚVANIE	52
ČO PATRÍ A NEPATRÍ DO PRÍRODY	53
VLOČKY.....	53
POMÁHAME ZVIERATKÁM.....	54
ZIMNÉ ILÚZIE	55
TANEC S VETROM.....	56
4 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI KULTÚRA.....	57

4.1 KULTÚRA – PERCEPTUÁLNO-MOTORICKÁ OBLASŤ	57
HORE BREHOM, DOLE BREHOM.....	57
FIJÚ, FIJÚ, ZIMNÝ VIETOR FÚKA.....	57
TANEC POD STROMČEKOM.....	58
SOMÁRIK V ZIMNEJ KRAJINE.....	58
TANCUJEME PANI ZIME.....	59
PROSIL LÍŠKU VLČIK.....	60
ZVIERATÁ V ZIME	60
NA ZAJKOV A SNEHULIAKA.....	61
TAKTO LETIA VTÁCI	62
KUKULIENKA, KDE SI BOLA.....	63
ZIMNÁ OLYMPIÁDA	63
4.2 KULTÚRA – KOGNITÍVNA OBLASŤ	64
FAŠIANGY, TURÍCE, SPRIEVOD.....	64
DOJMY Z FAŠIANGOVÉHO SPRIEVODU.....	65
VIANOCE	65
PRIVÍTANIE MIKULÁŠA.....	66
NAŠA ZEMEGUĽA V ZIME	67
VIANOČNÉ ČAROVANIE.....	67
DNI V TÝŽDNI.....	68
VIANOČNÉ STROMČEKY	69
4.3 KULTÚRA – SOCIÁLNO-EMOCIONÁLNA OBLASŤ	70
MAĽUJEME BABKU ZIMU	70
KOKOSOVÁ ZIMA.....	70
BUDE ZIMA, BUDE MRÁZ	71
POVEDZTE NÁM, PASTUŠKOVIA	72
STUDENÁ NÁVŠTEVA	72
ZÁVER.....	73
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.

ÚVOD

Predškolské vzdelávanie sa v celosvetovom ponímaní stáva prioritou, chápe sa v kontexte celoživotného vzdelávania ako jeho neoddeliteľná súčasť. Akceptuje dieťa ako človeka, ktorý má právo na rovnaké podmienky na výchovu a vzdelávanie bez diskriminácie. K tomuto cieľu smeruje inštitucionálna predškolská výchova na Slovensku. Tá ma vytvoriť pre dieťa podmienky na akceptovanie a uspokojovanie jeho špecifických výchovno-vzdelávacích potrieb a vnímať ho ako aktívny subjekt učiaceho sa spoločenstva.

V predprimárnom vzdelávaní je jadrom edukačného procesu hra, od ktorej sa všetko odvíja a stáva sa východiskom pre rozvíjanie celostnej osobnosti dieťaťa.

Týmto edukačným materiálom chceme aktívne prispieť do problematiky hier a rôznorodých edukačných aktivít, a tým obohatiť edukačný proces realizovaný v materskej škole. Cieľom materiálu je poskytnúť začínajúcim učiteľkám, ako i učiteľkám s praxou inšpiratívny materiál edukačných aktivít so zimnou tematikou. Publikácia obsahuje štyri kapitoly. Edukačné aktivity sú do jednotlivých kapitol a do jednotlivých tematických okruhov a vzdelávacích oblastí zaradené na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie. Zahŕňajú obsahové a výkonové štandardy, kompetencie, opisujú priebeh edukačnej aktivity, stratégie a učebné zdroje. Pedagogickej komunite ponúkajú súbor činností, ktoré poukazujú na rôzne možnosti využitia zimného obdobia v edukácii predprimárneho vzdelávania.

Predpokladáme, že prezentovaná škála aktivít, hier a konkrétnych činností, ktorú v práci uvedieme, poskytne ostatným pedagógom inšpiráciu, ako obohatiť edukačný proces detí predškolského veku.

1 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI JA SOM

1.1 JA SOM – perceptuálno-motorická oblasť

AUTÁ V ZIMNEJ PREMÁVKE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia

Výkonový štandard: dodržiavať zvolené pravidlá, spolupracovať, rešpektovať ostatných

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti majú oblečené dopravné vesty. Dopravné prostriedky sú znázornené v červenej, žltej a modrej farbe. Každá farba má určenú svoju garáž. Dopravné prostriedky sa môžu pohybovať len po vyznačených cestách. Deti dávajú pozor, aby navzájom do seba nenarazili. Zároveň sledujú farebné signály, ktoré učujú, aké dopravné prostriedky podľa svojej farby môžu ísť. Učiteľka striedavo zdvíha červený, žltý, modrý kruh alebo aj všetky naraz (rôzne kombinácie). Farba, ktorá nie je zdvihnutá, ide do garáže. Učiteľka upozorní na nástrahy, ktoré pre autá vznikajú v zimnej premávke, upozorní na bezpečnú jazdu, na nebezpečenstvo poľadovice a šmyku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita.

Učebné zdroje: dopravné vesty, označené cesty, označené garáže, farebné kruhy.

VIANOČNÁ RYBA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: jemná motorika

Výkonový štandard: zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu rôznymi technikami (práca so slaným cestom)

Kompetencie: učebné, osobnostné, psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Oboznamujeme deti s novým materiálom – cestom. Každé si z hrudky vyvaľká placku. Umelohmotným nožíkom si vykroja rybu. Vyzdobia si ju rôznym materiálom (koráliky, cestoviny). Deti jemne vkladajú, pritláčajú tieto predmety do cesta. Po dozdobení si dajú rybkys vysušiť. Vysušenú rybu deti namaľujú vodovou farbou a klovinovým lepidlom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: názorná ukážka, vaľkanie, vykrajovanie, vkladanie, vtlačanie, maľovanie, práca po skupinách, hodnotenie.

Učené zdroje: slané cesto, umelohmotné nožičky, koráliky, ozdoby, cestoviny, temperové farby, štetce, klovinové lepidlo.

KOŠÍKY NA VIANOČNÉ DOBROTY

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: práca s rôznym materiálom

Výkonový štandard: zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu vrátane odpadového rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál atď.), uplatňovať pri tom technickú tvorivosť

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia prebehne formou vianočnej piesne. Navodíme atmosféru Vianoc a na vianočné dobroty si ideme vyrobiť košík. Deti tvoria košíky z prúžkov farebného papiera podľa slovnej inštrukcie a podľa návodu. Najprv nastrihajú prúžky z farebného papiera, prepletaním a spojením pomocou spinkovača vytvoria košík, ktorý im posluži na ďalšiu aktivitu. Učiteľka rešpektuje individualitu detí, t. j. ak si dieťa navrhne vytvoriť košík podľa vlastných predstáv. Košíky si môžu deti vytvoriť z rôzneho materiálu – slané cesto, plastelína, drôťiky, košík si môžu nakresliť, namaľovať.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť s nožnicami, plastelínou, slaným cestom, drôťikom, kreslenie, maľovanie, strihanie papiera, spinkovanie – názorno-demonštračná činnosť.

Učebné zdroje: farebný papier, nožnice, spinkovač, slané cesto, plastelína, výtvarný materiál, drôťiky.

PERINBABA JE DOMA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: základné lokomočné pohyby (chôdza, beh)

Výkonový štandard: zaujať rôzne postavenia podľa pokynov

Kompetencie: psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Perinbaba prichádza unavená, lebo celý deň snežila na svet snehové vločky. Učiteľka alebo dieťa povie: *Perinbaba je doma*. Vtedy nesmie kráľ nikto a nič vyrušiť. Chodíme po špičkách, tichučko, nerozprávame, len aby sa kráľ nenahneval. Učiteľka alebo dieťa povie: *Perinbaba nie je doma*. Všetci od radosti vyskajú, behajú, dupocú. Povely striedame.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: frontálne so všetkými deťmi; pohybová hra.

Učebné zdroje: tamburína

ZIMNÉ DOMČEKY

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Výkonový štandard: zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu vrátane odpadového rôznymi technikami (strihať, lepiť atď.), uplatňovať pri tom technickú tvorivosť

Obsahový štandard: jemná motorika

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne, komunikatívne

Opis edukačnej aktivity:

Deťom rozdáme pomôcky a materiál. Po rozhovore o svojej rodine, svojom dome a členoch rodiny deti vyrábajú svoj vlastný zimný domček, aký si predstavujú. Strihajú, lepia, dokresľujú a pod., uplatňujú svoju fantáziu. Porovnanie domov. Čo nesmie v dome chýbať (láska, pohoda, porozumenie)? Čo všetko dokážeme vďaka rodičom, súrodencom? Prečo si si postavil taký dom? V závere učiteľka vyhodnotí všetky práce, pochváli a povzbudí všetky deti.

Stratégie výchovno – vzdelávacej činnosti: praktická pracovná činnosť.

Učebné zdroje: lepidlo, farebný papier, nožnice, odpadový materiál.

PREHADZUJEME SNEHOVÉ GULE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá, rešpektovanie a spolupráca

Výkonový štandard: dodržiavať zvolené pravidlá, spolupracovať, rešpektovať ostatných

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Telocvičňu, prípadne ihrisko rozdelíme na 2 polovice prenosnou sieťou. Deti rozpočítame na prvé a druhé. Tým vytvoríme dve družstvá, ktorým dáme k dispozícii po päť stredne veľkých lôpt –snehových gúľ. Na pokyn tamburínou začnú deti lopty prehadzovať cez sieť. Na druhý pokyn prestanú. Potom lopty spočítajú. Vyhráva to družstvo, na strane ktorého je menej lôpt.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenie s loptami.

Učebné zdroje: tamburína, lopty, prenosná sieť.

SEDEM TRPASLÍKOV

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: hrubá motorika

Výkonový štandard: orientovať sa v priestore (vo vzťahu k vlastnej osobe)

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V triede máme rozmiestnené *domčeky* z geometrických tvarov. Po triede sa pohybujeme v rytme hudby skladby *Beží líška cez horu*. Pri zastavení hudby a na pokyn sa deti schovávajú pred *líškou* (určené dieťa) do domčeka. V domčeku nesmie byť viac detí, ako určuje číslo v skladbe. Ostatné deti vedie *líška* do svojho brloha. Počet detí v domčeku samotné deti vždy skontrolujú. Vytvoríme družstvá po sedem detí. Recitujeme spolu riekanku a chodíme ľubovoľnými cestičkami v zástupoch. Dieťa, ktorého sa učiteľka dotkne, odchádza do príslušného domčeka. Ten učiteľka určí zdvihnutím symbolu (štvorec...).

Pozrite sa – spoza kríkov kráča sedem trpaslíkov. Líška striehne spoza kríka – chmat siedmeho trpaslíka. Takže teraz spoza kríkov ide len šesť trpaslíkov. Jeden práve stratil bradu, preto zostal celkom vzadu. Po chodníku, po ulici idú piati trpaslíci. Hmýria sa a víria, odrazu sú štyria. Traja sú už unavení, domov odísť pripravení. A posledný stojí tam v bielom snehu celkom sám. Smutno mu je, štípe mráz, preto povie sedem raz Trpaslíci... (počítame slovo a zrýchľujeme jeho výslovnosť).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová činnosť.

Učebné zdroje: terč s geometrickými tvarmi, geometrické tvary vytvorené zo šnúrok.

1.2 JA SOM – kognitívna oblasť

ZIMNÉ RADOVÁNKY SO SVOJOU RODINOU

Tématický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: postoje k členom rodiny

Výkonový štandard: zaujať postoj k členom rodiny, vrátane novonarodeného člena rodiny, a vyjadriť ho prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: komunikatívne, kognitívne, učebné

Opis edukačnej aktivity:

Deti hrajú námetovú hru na rodinu. Hrajú roly jednotlivých členov rodiny. Potom sa rozprávajú o rodine, akým spôsobom trávajú zimu v rodine, akými aktivitami si krátia čas. Kto je otec, matka, súrodenci (ich vlastnosti). Aké sú práva a povinnosti jednotlivých členov rodiny, aké je ich postavenie v rodine. Čo očakávajú rodičia od detí a naopak. Čo sa deťom najviac páči na ich rodičoch. Deti rozprávajú o vlastnom pozorovaní správania sa svojich blízkych, o pomoci medzi jednotlivými členmi rodiny. Sebareflexia – úvaha o vlastnostiach, ktoré deti majú, ktoré by chceli mať a prečo. Čím by som chcel byť a prečo.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie.

Učebné zdroje: obrázky.

MOJE TELO V ZIME

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské telo

Výkonový štandard: určiť na základe viacmyslového vnímania časti tela a jednoduchým spôsobom opísať ich funkciu

Kompetencie: učebné, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Hudobno-pohybovou aktivitou deti opisujú časti svojho tela (hlava, ramená, kolená, palce...). Každé dieťa dostane na obrázku niektorú časť tela. Rozprávajú o tom, ako treba naše telo chrániť v zime, aké oblečenie používame, aby nám bolo teplo a pod. Postupne ich umiestňujú na magnetickú tabuľu podľa toho, kam patria. Tak vytvárajú rôzne postavy. Každé dieťa dostane jednu farbu plastelíny a kartónovú podložku, na ktorú modeluje seba, svoje telo. Práce si deti navzájom zhodnotia a urobia si na chodbe výstavku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, opis, hudobno-pohybová hra, tvorivá samostatná práca.

Učebné zdroje: didaktická pomôcka (časti tela), CD s relaxačnou hudbou z učiteľskej fonotéky, plastelína, kartónová podložka.

ŠPORTOM K ZDRAVIU

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravotný stav, postoje k zdraviu

Výkonový štandard: zaujať pozitívne postoje k svojmu zdraviu i k zdraviu iných a vyjadriť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: kognitívne, komunikatívne, psychomotorické.

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti vymenujú športové aktivity, ktoré poznajú. Znázornia ich pohybom. Zároveň zdôvodnia, prečo je v živote človeka šport dôležitý. Učiteľka si pre ne pripraví dvojice obrázkov, ktoré znázorňujú: 1. rôzne druhy športov,

2. následky nedodržania bezpečnosti.

Deti potom spoločne a nahlas premýšľajú: Čo sa môže/mohlo stať? Čo sa už stalo? Prečo? Kto čo zanedbal? Ako sa tomu dalo predísť?

Pohybová aktivita detí – dvojice detí dostanú hokejku a puk, ktorý sa snažia čo najskôr dostať na vyznačené, vopred určené miesto.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, opis, analýza, syntéza, pohybová aktivita.

Učebné zdroje: didaktický materiál, hokejky, puky, terč/bránka.

ZIMNÉ ZRKADLO

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské telo

Výkonový štandard: určiť na základe viacmyslového vnímania časti tela a jednoduchým spôsobom opísať ich funkciu

Kompetencie: učebné, kognitívne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity: Deti sa postavia pred veľké zimné zrkadlo a spoločne, kladením otázok, hľadajú odpovede na otázku: Čo vidíme v zrkadle? Odpovede detí smerujeme k opisu hlavy, rúk, trupu a nôh. Detailnejšie sa zameriame na časti hlavy prednesom básničky *To som ja*. Deti sa ju postupne budú učiť a súčasne aj ukazovať jej časti.

Mám dve oči a dve uši, veľmi mi to s nimi sluší.

Jedny ústa, jeden nos, na jednu tvár veru dost'

Mám však ešte líčka dve, guľatučké červené.

Nad očami jedno čelo, pozerám sa na svet smelo.

Na hlave mám žlté vlásy. Krásne ako žlté klásky.

To som ja... (meno dieťaťa).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, pozorovanie, opis.

Učebné zdroje: zrkadlo.

NA LEKÁRA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravotný stav, postoje k zdraviu

Výkonový štandard: rozlíšiť a jednoduchým spôsobom intuitívne opísať stav zdravia a stav choroby

Kompetencie: učebné, kognitívne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V detskom kútiku *Lekár* budeme dramatizovať povolanie lekára. Učiteľka bude *lekár* a deti budú *pacienti*. Postupne opisujeme deťom na jednom figurantovi, či je ich kamarát zdravý, alebo má nejaký zdravotný problém. Deťom kladieme otázky: Čo treba robiť, aby ste neochoreli? Vedíme deti k odpovediam typu: správne sa obliekať, zdravo jesť, cvičiť, chodiť na vychádzky... pripomenieme si význam slniečka a otužovania pre naše zdravie a podobne. Na záver sa deti môžu zahrať pexeso so zdravotnou tematikou.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: názorná hra, rozhovor, opis situácie.

Učebné zdroje: pomôcky lekára: fonendoskop, tyčinky do úst, teplomer, pexeso so zdravotnou tematikou.

MOJE TELO

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské telo

Výkonový štandard: určiť na základe viacmyslového vnímania časti tela a jednoduchým spôsobom opísať ich funkciu

Kompetencie: komunikatívne, učebné, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na úvod sa s deťmi zahráme hru *Do mestečka Poriadkova*, čím si ich usadíme do polkruhu na stoličky. Potom postupne deťom šatkou zaväzujeme oči a jemným dotykom prstami ruky sa ich dotkneme. Dieťa so zaviazanými očami háda, kde sme sa ho dotkli, konkrétne ktorej časti ľudského tela, opíše jeho názov, funkciu, na čo mu slúži a pod. Keď uhádne, šatkou

previažeme oči ďalšiemu dieťaťu. V hre vystriedame všetky deti. Postupne, ako hádajú, ich aj hodnotíme. Na záver sa s deťmi za odmenu zahráme pohybovú hru *Hlava, ramená, kolená, palce*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: zmyslové vnímanie, rozprávanie, opis.

Učebné zdroje: šatka.

MÔJ KAMARÁT

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: meno a priezvisko dieťaťa

Výkonový štandard: predstaviť sa menom i priezviskom

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sedia v polkruhu na stoličkách otočené chrbtom do kruhu. Dlaňami si opatrne skrývajú oči. Jedno dieťa dotykom na plece vyzveme, aby povedalo formulu: *Hádaj, kto to hovorí?* Vyzveme iné dieťa, aby povedalo meno a priezvisko dieťaťa, ktoré sa pýtalo. Vystriedajú sa všetky deti. Na záver aktivity sa spolu zahráme pohybovú hru *Mám ručníček, mám s obmenou: ...koho rada mám... Tento ručníček dávam svojmu/-jej spolužiakovi/-čke...* (meno a priezvisko dieťaťa).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, pohybová hra.

Učebné zdroje: šatôčka.

ŠPORTY V ZIME

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zásady ochrany zdravia

Výkonový štandard: privolať pomoc dospelého v krízových situáciách, v ktorých je ohrozené jeho zdravie, prípadne zdravie iných.

Kompetencie: učebné, sociálne, osobné, psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia: rozhovor o športoch a aktivitách detí počas zimy. Možnosti ľahkého úrazu a jeho ošetrovanie, ťažšie úrazy s privolaním pomoci dospelého a ťažké úrazy, keď treba volať záchranný bezpečnostný systém: 112, prípadne ešte platí 155. Možnosť ošetrovania priateľa v prírode improvizovanými pomôckami (vreckovka, šatka, bunda, palica...), ako správne telefonovať, keď voláme prvú pomoc. Na besedu si pozveme pracovníčku rýchlej zdravotnej pomoci, ktorá deti hrovou formou poinformuje o možných nebezpečenstvách pri zimných športoch, o úrazoch detí a ich ošetrovaní a prakticky deťom vysvetlí zásady ochrany zdravia.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: beseda, frontálna diskusia, rozhovor.

Učebné zdroje: klasické a improvizované pomôcky pri podávaní prvej pomoci, publikácia: Evička nám ochorela.

ZDRAVÉ A SMUTNÉ BRUŠKO

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravé potraviny

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, triediť a vyberať zdravé potraviny

Kompetencie: učebné, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti zmotivujeme pesničkou o čokoláde. Porozprávame o zdravých a nezdravých potravinách, sladkostiach. Zdôrazníme si, že jesť sladkosti vo veľkom množstve je nezdravé. Máme pripravené makety veselého a smutného chlapca. Veselému triedime do bruška zdravé potraviny a smutnému nezdravé. Bruško a aj zúbky tohto chlapca bolia, preto je smutný. Spoločne ho nakoniec rozveselíme a aj jemu dáme do bruška len zdravé potraviny.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktické triedenie potravín, rozprávanie, manipulovanie.

Učebné zdroje: veselý a smutný chlapec z kartónu s magnetickým kruhom na bruško, makety potravín na magnetkách.

ZDRAVOTNÁ HLIADKA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravotný stav, postoje k zdraviu

Výkonový štandard: rozlíšiť a jednoduchým spôsobom intuitívne opísať stav zdravia a stav choroby

Kompetencie: kognitívne, osobnostné, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Z detí vytvoríme zdravotnú hliadku: *lekára a sestričku*, v priebehu celého týždňa sa striedajú. Prvý deň sa porozprávame na základe obrázkov o prejavoch choroby: ako sa cítime, keď sme chorí, ako nám vtedy pomáha lekár, názornou ukážkou si predvedieme návštevu u lekára. Ten má pripravený zdravotný kufrík, teplomer, paličku do krku, fonendoskop; sestra má pripravený recept, škatuľky z liekov. Pripomenieme si, ako sa cítime, keď sme zdraví a čo pre to musíme robiť – umývať si ruky, správne sa obliekať, nepiť studenú vodu... Zdravotná hliadka počas celého týždňa kontroluje aj pred vstupom do jedálne, či sú ruky čisté.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, praktická činnosť.

Učebné zdroje: zdravotnícky kufrík, lekárske oblečenie, obrázky.

POPLETENÉ ĽUDSKÉ TELO

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské telo

Výkonový štandard: aplikovať poznatky o svojom tele pri zobrazovaní a vytváraní ľudskej postavy

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, osobnostné, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na veľký formát papiera si jedno dieťa ľahne, mierne rozpaží ruky a mierne sa rozkročí. Postupne ho deti obkresľujú a pri jednotlivých častiach ľudského tela sa o nich

porozprávame. Po obkreslení línií sa deti striedajú pri vyfarbovaní celého tela. Môžeme dokresliť aj vnútorné orgány. Hra sa končí, keď je celé telo vyfarbené a *novému kamarátovi* dáme meno.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: výtvarné dotváranie makety postavy.

Učebné zdroje: výtvarný materiál, veľký formát papiera.

1.3 JA SOM – sociálno-emocionálna oblasť

CESTUJEME DO MESTEČKA PORIADKOVA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: komunikácia emócií

Výkonový štandard: pozdraviť, poďakovať, požiadať o pomoc.

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Dramatizácia príbehu o dievčatku, ktoré sa zabúdalo pozdraviť, poprosiť, poďakovať. Deti hodnotia správanie sa dievčatka. Deťom pustíme CD *Bambulka: Pieseň O čarovných slovách*. Potom si zahráme hudobno-pohybovú hru *Do mestečka Poriadkova*. Deti v zástupe cestujú a spievajú.

Učiteľka určuje úlohy, ktoré dieťa musí splniť, aby mohlo ďalej cestovať spolu s ostatnými.

- poďakuj Peťkovi, že ti požičal macka,
- popros Evku, aby ti pomohla zaviazať šnúrky,
- pozdrav tetu kuchárku,
- popros Mirka, aby ti podal pastelku a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia, počúvanie, hodnotenie, plnenie úloh.

Učebné zdroje: bábka, CD, rekvity.

VIANOČNÉ POZDRAVY RODIČOM

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: pasívna a aktívna slovná zásoba

Výkonový štandard: uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext

Kompetencie: komunikatívne, kognitívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti posielajú svojim rodičom vianočné pozdravy. Pretože sú dopoludnia obaja v práci, posielajú im ich do práce. Jedno dieťa hrá poštára. Ostatní mu opisujú, kde rodičia pracujú, čo tam robia. Deti sa rozdelia do skupiniek. Každá dostane obrázky rôznych profesií a menšie obrázky rôznych náradí a pomôcok, ktoré ich rodičia pri práci používajú. Deti opisujú, kto s čím pracuje. Spoločenská hra – pexeso (upevňovanie nových pojmov).

Pohybová hra v závere aktivity – *Na sochy*: deti napodobňujú rôzne profesie pohybom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: opis, práca v skupine, pohybová aktivita, improvizácia, samostatná činnosť.

Učebné zdroje: pozdravy, rekvizity na poštára, obrázky profesií, pexeso.

VTÁČIK V ZIME

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: spisovná reč

Výkonový štandard: vyslovovať správne a zreteľne všetky hlásky a hláskové skupiny

Kompetencie: učebné, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti spoločne pripravia pre vtáčiky rôzne druhy krmiva, ktoré sú pre ne vhodné: zrníčka, slnečnicu, loj, vločky a pod. Deti spoločne nasypú do krmidla semenka pre vtáčiky. Vyložia

ho na okno. Zároveň uplatňujú svoje poznatky o živote vtákov v zime, rozprávajú o pomoci v zime. Správne vyslovujú jednotlivé hlásky v slovách, artikulujú, vytliekávajú rytmus slov. Napodobňovanie rôznych zvukov vtákov: vrana-krá, krá, vrabec- čvirik, sova-huhu a pod.

Pohybová hra *Takto letia veľké vtáky, takto letia vtáčiky*: deti „lietajú“ v priestore a rukami znázorňujú malé a veľké krídla. Nácvič básne *Vtáčik v zime*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita, artikulačné cvičenia, rozhovor, individuálny prednes.

Učebné zdroje: křimidlo, tamburína, obrázky vtákov, zvuky vtákov v PC.

ZIMNÁ KAPELA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: vlastná jedinečnosť a jedinečnosť iných

Výkonový štandard: uvedomovať si a uplatňovať vlastnú jedinečnosť a vlastné nápady so zreteľom na jedinečnosť iných detí v skupine

Kompetencie: osobnostné, sociálne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pripravíme si CD s pesničkami, ktoré deti poznajú. Zhromaždíme rôzne hudobné nástroje (Orffov inštrumentár). Rozostavíme stoličky po triede. Vyberieme jedno z detí do roly *kapelníka*. Ukážeme mu, ako má narábať s taktovou paličkou a riadiť hudobnú zimnú kapelu. Ostatné deti si vyberú jeden hudobný nástroj. Potom členom kapely povieme: Sledujte kapelníka, bude vás viesť pri vašej hre na hudobných nástrojoch. Pustíme známu zimnú pesničku. Keď sa pesnička skončí, na miesto *kapelníka* vyberieme ďalšie dieťa.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: inštrumentálne činnosti s hudobnými nástrojmi.

Učebné zdroje: Orffov inštrumentár, stoličky, magnetofón, CD s piesňami.

ROZPRÁVKA NA ZIMNÝ VEČER

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: komunikácia emócií

Výkonový štandard: komunikovať prijateľným spôsobom pozitívne a negatívne emócie a vyjadriť pocity

Kompetencie: sociálne, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity: Sadneme si na stoličku a deti si posadajú okolo nás. Rozdáme im po dva kruhy. Na jednom je nakreslená veselá a na druhom smutná tvár. Prečítame deťom rozprávku *O troch medveďoch*. Keď prídeme k časti, kde sa medvede prechádzajú a čakajú, kým im vychladne kaša, prestaneme čítať a opýtame sa detí: Ako sa v tejto chvíli cítia medvede? Sú smutné alebo veselé? Podľa toho, čo si myslíte, zdvihnite smutnú alebo veselú tvár. Pokračujeme v čítaní rozprávky. Na rôznych miestach prestaneme čítať, aby deti mohli identifikovať pocity medveďov.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: čítanie rozprávky, počúvanie.

Učebné zdroje: rozprávka *O troch medveďoch*.

MRÁZ

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: sebaregulácia

Výkonový štandard: prejavíť sebareguláciu v hrách a iných aktivitách – konať s ohľadom na seba a druhých

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Jedno dieťa je *mráz* a naháňa ostatné deti, ktoré sú *snehové vločky*. Koho *mráz* chytí, ten zostane stáť – zamrzne. Vyslobodiť ho môže kamarát, ktorý ho pohladí po líčku alebo, ak sa dá, mu podlezie popod nohy. Hru môžeme oživiť kostýmom pre *mráz*. Učiteľka dbá na bezpečnosť detí počas pohybovej aktivity a dodržiavanie vopred dohodnutých pravidiel.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra.

Učebné zdroje: kostým.

JA V ZIME

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: vlastná jedinečnosť a jedinečnosť iných

Výkonový štandard: uvedomovať si vlastnú jedinečnosť, jedinečnosť iných detí v skupine

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vzhľadom na to, že každé dieťa je jedinečné a v materskej škole robíme rôzne aktivity, ktoré si fotíme, majú deti k dispozícii album. V zimnom období je vhodné túto aktivitu zaradiť pred Vianocami, keď deti vlastnou sebareflexiou zhodnotia svoje vlastnosti a vlastnosti kamarátov. V albume s fotkami si nájdu samých seba i svojich spolužiakov pri rôznych aktivitách. Majú možnosť porovnať: Kto je v čom lepší? Komu sa čo a kedy podarilo? Kedy sme kde boli? Čo sa nám tam najviac páčilo? Kto vymyslel/urobil tento výkres? Každé dieťa má svoj symbol na skrinke a ten priradí k vlastnej fotografii.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, pozorovanie.

Učebné zdroje: fotoalbum triedy, samolepky s obrázkami.

VIANOCE V RODINE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: zmysluplnosť rečového prejavu

Výkonový štandard: uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext

Kompetencie: komunikatívne, osobnostné, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Prostredníctvom hry s maňuškou doplníme jednoduchú vetu o ďalšie slovné druhy. Ukážeme dieťaťu obrázky, na ktorých je nakreslená postava ženy pri sporáku s varechou... Pýtame sa: Čo robí žena? Kde stojí? Akú polievku varí? Pre koľkých ľudí? Prečo ju varí? Ako ešte mama pracuje?... Dávame deťom otvorené otázky, ktoré ich motivujú k premýšľaniu a samostatnému vyjadrovaniu o tom, akým spôsobom jednotliví členovia rodiny pomáhajú pred Vianocami. V závere sa naučíme báseň:

Vianoce sú, keď sme spolu, keď rodina sadá k stolu.

Mamka, ocko, detičky, dedkovia aj babičky.

Vianoce sú od Ježiška, dal nám lásku do balíčka.

Bolo jej dosť, dostal každý, rozdelil ju raz a navždy.

Medzi ľudí, kvietčky, zvieratká aj včeličky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, rečové a artikulačné hry.

Učebné zdroje: obrázky, maňuška.

2 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI ĽUDIA

2.1 ĽUDIA – perceptuálno-motorická oblasť

ZAJKO V ZIME

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu, hudby a textu hry

Výkonový štandard: zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: učebné, psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka motivuje deti bábkou zajaca. Spoločne opisujú počasie v zime. Deti premýšľajú, ako sa asi v zime cítia zvieratká. Jedno dieťa si oblečie kostým zajaca. Ostatné deti spievajú a pohybom znázorňujú text piesne *Zajko v zime*. Dieťa zajac spieva svoju časť.

Deti – „*Hľadte, deti, husto sneží, malý zajko poľom beží.*“

Zajac – „*Hopi sem a hopi tam, kdeže sa len podieť mám?*“

Deti – „*Príd' k nám, zajko, do školičky, zahráme ti na husličky, fidli sem a fidli tam, už nebudeš nikdy sám.*“

Učiteľka dieťa zajaca zakaždým vymení. Tvorivosť detí cibří tým, že si môžu podľa želania zmeniť pôvodnú pohybovú improvizáciu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, opis, hudobno-pohybová aktivita, spev.

Učebné zdroje: obrázky, kostým a bábka zajaca.

KOVÁČ KUJE, MECHY DUJE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu, hudby a textu hry

Výkonový štandard: zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sú v kruhu v tureckom sede (sed skrížny skrčmo) a podľa textu piesne znázorňujú pohybmi lakt'a mechy, pohybmi zápästia šitie ihlou, päst'ou podkúvanie koníka do päty, zápästím miešanie kaše v hrnci. Zdôrazníme deťom krásu a potrebu kováčskeho remesla. Táto hudobno-pohybová hra je vhodná aj ako nácvik na vystúpenie s klavírnym sprievodom. Po nácviku si deti pastelkami vyfarbia obrázok.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra.

Učebné zdroje: obrázok.

O REŤAZ

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hrách

Výkonový štandard: uplatniť spoluprácu v skupinovej hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Hru začína trojica detí, ktoré sa chytia za ruky a chodia po obvode kruhu. Vopred sa dohovoria, ktoré ďalšie dieťa privolajú k sebe. Vyvolané dieťa sa k nim pripojí. Tak sa kruh postupne zväčšuje, až kým nie sú v hre všetky deti. Pri každom opakovaní piesne sa zmení smer pohybu kruhu. Posledný verš spieva len dieťa, ktoré vstúpilo do kruhu posledné, lebo má právo voliť ďalšie dieťa.

Pieseň znie: *O reťaz, o reťaz – pletieme my reťaz,*

a my reťaz nepletieme, pletieme sa samy,

ako dáki páni. Málo nás, málo nás,

pod', Zuzanka, medzi nás!

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybové činnosti.

Učebné zdroje: CD Podhradská – Čanaky.

DO HORY, DO LESA, VALASI

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: spolupracovať v skupinovej hudobno-dramatickej hre

Kompetencie: učebné, psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V materskej škole si s deťmi počas pracovných činností vyrobíme ozembuch. Apelujeme na remeslá, ich význam, krásu a užitočnosť pre súčasnosť. V kostýmoch valachov štyri deti (chlapci) spievajú prvú, pomalú časť koledy (prítom rytmicky búchajú ozembuchom). Pripoja sa ostatné deti (aj s hudobným sprievodom: ozvučné paličky, prstové činelky, rolničky) a spolu potom spievajú druhú, rýchlejšiu časť.

*Do hory, do lesa, valasi!
Či horí v tom našom salaši?
Radosť veľká sa zjavuje
a tento svet potešuje.
Vstávajú bratkovia k jasličkám,
aby ste zjavili svetlo nám.*

*Počkajte nás, milí bratkovia,
nebeskí lietajú poslovia.
Sláva Bohu, prespevujú,
pokoj ľuďom ohlasujú.
Vstaňte a vítajte vznešené
dieťaťko ležiace na sene.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: spev, instrumentálne činnosti.

Učebné zdroje: Orffov inštrumentár.

TANEC VLOČIEK

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu a hudby

Výkonový štandard: zlaďiť pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Každé dieťa dostane šatku a bude predstavovať snehovú vločku. Postupne sa s ňou učí manipulovať – napodobňovať tanec. Cvičenie so šatkou má metaforický charakter, čo sa odráža aj pri výbere aplikovaných hudobných skladieb. *Melódia hudobných skladieb má byť lyrická, nosná, spevná, rytmicko-metrické členenie nemusí byť ostro výrazné, ako je to pri iných náčiniach (napr. pri švihadle).* Zodpovedá tomu hudobná forma pomalého valčíka. Okrem lyrického charakteru pri cvičení so závojom – šatkou musíme pri výbere hudobných skladieb prihliadať i na ľahkosť, hravosť a tanečnosť aplikovanej hudby.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenie s hudbou.

Učebné zdroje: šatky, CD prehrávač, hudobná skladba *Vltava*.

NA SNEHULIAKA

Tématický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu, hudby a textu hry

Výkonový štandard: zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické – ovláda základné lokomočné pohyby

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti stoja v kruhu, učiteľka stojí v kruhu a drží veľkú maketu snehuliaka. Deti spievajú hudobno-pohybovú hru a snehuliak napodobňuje pohyby z hry spolu s deťmi.

/:Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo bok:/ poskakuj si aj ty s nami snehuliáčik zimomravý – hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo bok. /:Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo bok:/ Vystrč ruky, zdvihni hlavu, vyskoč s nami po povalu – hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo bok. /:Ťapi, ťapi, ťap, pod' nás pochytať:/ Nohou dupni, dlaňou tľapni, na kolená rýchlo kľakni – ťapi, ťapi, ťap, pod' nás pochytať.

Hru môžeme zopakovať niekoľkokrát, zakaždým je snehuliakom iné dieťa. Snehuliáčik si sám vyberie snehuliaka, ktorý pôjde namiesto neho do kruhu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová činnosť, dramatizácia.

Učebné zdroje: maketa snehuliaka, kniha Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku.

2.2 ĽUDIA – kognitívna oblasť

UHÁDNI, ČO ROBIA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské činnosti a ich umelecké stvárnenie

Výkonový štandard: poznať a v hrách napodobniť prácu rodičov

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Do tejto aktivity sa zapoja deti podľa toho, kto si trúfne na takúto náročnú úlohu. Dieťa si po dohovore s učiteľkou vyskúša svoje improvizáčne umenie dramatizácie a v prípade, že deti stvárňovanú profesiu neuhádnu, musia postupne poodhaliť niečo z predstavovaného remesla/zamestnania. Napríklad: dieťa pridá zvuk alebo jednoslovné áno/nie odpovedá na otázky hádajúcich detí, prípadne použije nejaký nástroj (predmet dennej potreby).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia, pantomima.

Učebné zdroje: predmety dennej potreby.

ZIMNÉ POČÍTANIE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: základné početné úkony v číselnom rade od 1 do 10

Výkonový štandard: vykonávať jednoduché operácie v číselnom rade do 1 do 10 (v spojitosti s manipuláciou s predmetmi alebo hračkami)

Kompetencie: kognitívne, učebné, komunikatívne

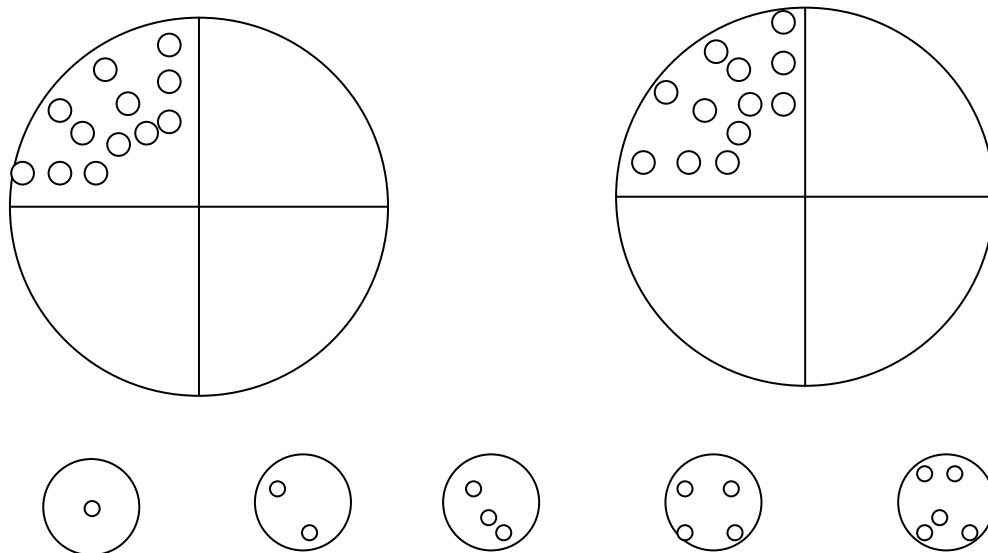
Opis priebehu edukačnej aktivity:

Základom hry je kruh z tvrdého papiera, rozdelený na štyri časti. V každej časti kruhu je možné hrou vytvoriť štyri stĺpce s tromi farbami (červenou, modrou, zelenou). Kruhy s bodkami rozdelíme podľa farieb a vložíme do škatuliek tak, aby bodky nebolo vidieť. Prvý hráč určený vyčítankou hodí kocku. Z farebných kruhov si vyberá príslušnú farbu a ukladá ju na svoje políčko tak, aby bolo vidieť kocky. Cieľom hry je uložiť farebné kruhy do štyroch stĺpcov tak, aby súčet bodiek bol desať. Vyhráva ten, komu sa najskôr podarí vyložiť farebné kruhy s počtom desať bodiek.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počítanie, priraďovanie.

Učebné zdroje: kruh z tvrdého papiera s rozmermi 18 x 20 cm, kocka na hádzanie označená z dvoch strán modrou, z dvoch červenou, z dvoch zelenou farbou, modré, červené, zelené kruhy s nakreslenými bodkami (min. 25 ks, max. 75 ks), obaly od paštéty.

Grafické znázornenie hry:

DARČEK PRE MAMIČKU

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: číselný rad

Výkonový štandard: počítat' minimálne od 1 do 10

Kompetencie: učebné, komunikatívne, informačné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po triede sú rôzne umiestnené (poschovávané) farebné papierové kruhy. Deti chodia po triede a hľadajú kruhy rovnakej farby. Zároveň počítajú, kto koľko kruhov našiel. Pripnú ich na magnetickú tabuľu v poradí, napr.:

- tri červené,
- šesť žltých,
- štyri zelené...

Deti z kruhov vytvoria náhrdelník pre mamičku na Vianoce a spolu počítajú farebné, za sebou nasledujúce kruhy. Samostatná práca – deti počítajú a navliekajú na silon farebné koráliky podľa predlohy na magnetickej tabuli.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hľadanie, počítanie, ukladanie, navliekanie.

Učebné zdroje: farebné kruhy, magnetická tabuľa, magnetky, silon, koráliky.

ČO SOM VYKÚZLIL

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: plošná a priestorová tvorivosť

Výkonový štandard: zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov, paličiek alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa fantázie, predlohy a slovných inštrukcií

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia – z vrecúška učiteľka vyťahuje rôzne geometrické tvary. Deti ich pomenovávajú. Pripínajú ich na magnetickú tabuľu a spoločne vytvárajú rôzne variácie (premiestňujú, posúvajú). Pomenovávajú, čo vytvorili. Učiteľka deti rozdelí do skupín. Každá dostane spoločné vrecúško plošných geometrických tvarov, z ktorého vykúzlia nejaké prekvapenie. Obrazce ukladajú plošne.

Samostatná práca – skupinky sa presunú k stolu. V spoločnom košíku majú vystrihnuté farebné geometrické tvary. Deti podľa fantázie najprv ukladajú na papier tvary, pracujú s nimi, potom ich nalepia.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pomenovávanie, ukladanie, práca v skupine, samostatná práca.

Učebné zdroje: plošné geometrické tvary, vrecúška, papierové geometrické tvary, lepidlo, magnetická tabuľa, geometrické tvary s magnetom.

ZIMNÉ PEXESO

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: priradovanie, triedenie, usporadúvanie zostavovanie podľa kritérií

Výkonový štandard: priradiť, triediť a usporiadať predmety podľa určitých kritérií

Kompetencie: kognitívne, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Kartičky so zimnou tematikou rozložíme obrázkami nadol. Začínajúci hráč obráti dve kartičky a povie, či daná dvojica, ktorú našiel, patrí k sebe (nejde o zhodné obrázky, ale o dvojice, ktoré k sebe tematicky patria). Ak zle odpovie alebo práve nenašiel dvojicu, ktorá patrí k sebe, musí kartičky vrátiť naspäť do hry a pokračuje v hre ďalší hráč. Vyhráva ten, kto má najviac kartičiek. Hra má pravidlá ako pexeso.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: didaktická hra.

Učebné zdroje: 36 kartičiek zhotovených z výkresu, na každú kartičku nakreslíme rôzne predmety tak, že vždy dve kartičky budú tvoriť prirodzenú dvojicu

2.3 ĽUDIA – sociálno-emocionálna oblasť

MIKULÁŠ, ČO NÁM DÁŠ

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: delenie, obdarovanie

Výkonový štandard: rozdeliť sa, obdarovať niekoho a pomôcť inému

Kompetencie: sociálne, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

K sviatku Mikuláša s deťmi vyrobíme jednoduché darčeky – srdiečka na paličke. Každé dieťa vyrobí jedno a zároveň si premyslí, komu ho chce darovať. Postupne deti navzájom svoje darčeky odovzdajú svojim kamarátom a povedia im, prečo, čo sa im na nich páči a podobne. Spoločne si v závere zarecitujú báseň o Mikulášovi.

Mikulášske balíčky

Padá sniežik, vietor fúka,

Mikuláš nám dary núka.

Pod'te, deti, detičky,

rozbaľte si balíčky.

Kto poslúchal mamku, ocka,

na každého darček počká.

Kto bol samá nezbeda,

tomu beda, prebeda.

V deťoch pestujeme úctu k ľuďom, ktorí nám nezištne pomáhajú, a taktiež aj bezprostrednú radosť z obdarovania druhých.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: empatický rozhovor.

Učebné zdroje: srdiečka, paličky, prírodné lyko.

ŠKREČOK SI HĽADÁ ZÁSOPY NA ZIMU

Tématický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: delenie, pomoc, obdarovanie

Výkonový štandard: vyjadriť elementárne hodnotiace postoje k správaniu iných

Kompetencie: sociálne, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na začiatku deti upozorníme, aby rozprávku pozorne počúvali, pretože po jej skončení sa budeme rozprávať o tom, čo sa nám na príbehu páčilo a čo deti najviac zaujalo. Čítanie konkrétnej rozprávky: Škrečok Miško žil s celou rodinou v brázde na poli pri potoku. Raz, keď celá rodina šla hľadať zásoby na zimu, Miško odmietol ísť s ostatnými, hoci jeseň sa už pomaly končila. Namiesto toho robil samé nezbednosti – ťahal sestru za kožuštek, hádzal kamene na žabku, ktorá mu ešte nikdy neublížila. Konečne mu napadlo, že by predsa mohol ísť hľadať tie zásoby na zimu, no bolo už neskoro. Dlho sa nevracal. Vtom si všimol, že sa stmieva. Ako utekal, zakopol o kameň a spadol dolu hlavou do žabkinej diery pri potoku. Žabka začula krik. Uvidela škrečka Miška. Zavolala na neho: Miško, vydrž, zájdem po tvojich rodičov, aby nám pomohli. V škrečkovej dedinke si už robili starosti o Miška. Žabka všetkých zvolala a Miškovi pomohli dostať sa z diery. Miško bol žabke vďačný, že ho zachránila. Poďakoval sa všetkým a sľúbil, že keď sa skončí zima, navštívi žabku a uzavrie s ňou priateľstvo. Otecko sa s ním cez zimu rozdelil so zásobami. Odvtedy si Miško pamätal, že zásoby si treba robiť dopredu, ale aj to, že treba byť dobrý k ostatným.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie rozprávky, rozprávanie.

Učebné zdroje: obrázky.

DVANÁŠŤ MESIAČIKOV

Tématický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: rozmanitosť ľudských vlastností

Výkonový štandard: hodnotiť a rozlíšiť pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti na základe reálnych a fiktívnych situácií

Kompetencie: sociálne, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka prečíta deťom rozprávku O dvanástich mesiačikoch. Po prečítaní sa spoločne rozprávajú o rozprávke. *Aká bola Maruška? Aká bola Holena? Čo sa vám páčilo na Maruške? Čo nepáčilo? Ako by ste sa zachovali vy? A pod.*

Na záver si učiteľka pripraví rôzne modelové situácie, v ktorých sa treba správne rozhodnúť podľa momentálnej situácie. *Dieťa spadlo z bicykla. Čo urobíš? Budeš volať o pomoc, pomôžeš sám alebo odídeš? Začína pršať. Bude lepšie, ak sa schováš alebo pôjdeš ďalej? Máš strach, lebo na teba šteká pes. Čo urobíš? Pôjdeš ďalej alebo ostaneš stáť? Dieťa idúce zo školy odhodilo na zem papier z cukríka. Čo urobíš? Upozorníš ho na to alebo si to nebudeš všímať? Atd.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie rozprávky, rozhovor.

Učebné zdroje: kniha Slovenské rozprávky.

BÚDKA PRE VTÁČIKY

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: otvorená komunikácia

Výkonový štandard: komunikovať otvorene bez bariér a predsudkov

Kompetencie: komunikatívne, osobnostné, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V zimnom období máme zavesenú vtáčiu búdku v areáli materskej školy tak, aby sme na ňu videli. Pri jej osadení okrem ochrany vtáctva pripomíname deťom základy environmentálnej výchovy. Deti komunikujú o pomoci vtákom v zime, zdôvodňujú význam, prezentujú vlastné

názory, postrehy a skúsenosti s pomocou zvieratám v zime. V rámci tejto aktivity budú mať deti za úlohu skontrolovať stav jedla v búde. Je dôležité deti upozorniť, že niektoré vtáky na zimu odlietajú do teplých krajín, no tie, ktoré tu ostávajú, sú slabé a hladné. Niektorí ľudia im v jarnom období hniezda, ktoré si stavajú, búrajú, nedávajú im tak šancu založiť si rodiny a rozmnožovať sa. Starostlivosťou v zime sa nám potom vtáčiky odmenia jarným štebotaním mláďat. Spoločne si prednesieme básničky:

Prosba

*Vtáča spieva pieseň clivú, v januári nevie inú.
Zobáčikom na okienko, klopká prosbu o semienko.
Potom sýte v skrýši stromu, skladá jarné piesne. Komu?
Všetkým, ktorí v núdzi pomohli, aj tým, čo na to zabudli.*

Sýkorky

*Položil som kúsok kôrky, na oblôčik pre sýkorky.
Sýkorky sa zlietli, zaraz kôrku zjedli*

Vrabc

*Sedí vrabc na drôte, vysmieva sa robote,
čim – čará, čim – čará, že sa o nič nestará.
Prišla zima, veľká psota, piští vrabc spoza plotu,
Čim – čará, čim – čará, kto sa o mňa postará?*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: komunikačné aktivity, prednes básne.

Učebné zdroje: vtáčia búdka, semienka.

VIANOČNÝ DARČEK PRE KAMARÁTA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: delenie, pomoc, obdarovanie

Výkonový štandard: rozdeliť sa, obdarovať niekoho a pomôcť inému

Kompetencie: sociálne, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia – príbeh o Matkovi, ktorý chodil do materskej školy. Nemal kamarátov, bol sám, sám sa aj hrával. Bol ale veľmi šikovný. Raz, keď si postavil z lega krásne veľké lietadlo,

pristavil sa pri ňom Peťko s obdivným pohľadom. On by také nikdy nedokázal postaviť. Preto mu Maťko pomohol. Na druhý deň si našiel Maťko v skrinke darček. Otázky pre deti: Čo si myslíte, od koho bol? Prečo Maťko dostal darček? Deti odpovedajú na učiteľkine otázky. Kladieme im ďalšie: Máš aj ty kamaráta? Prečo ho máš rád? Aký je? Čo ešte na ňom obdivuješ? Pomohol ti niekedy, keď si to potreboval? Deti potom zhotovujú vianočné darčeky pre viacerých kamarátov. Mali by vedieť, aký darček im urobí radosť, mali by poznať svojich kamarátov, ich potreby. Vytvoria pravidlá triedy.

Stratégia výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, hodnotenie, pracovná činnosť.

Učebné zdroje: pracovný materiál, obrázky.

O DVANÁSTICH MESIAČIKOCH

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: rozmanitosť ľudských vlastností

Výkonový štandard: hodnotiť a rozlíšiť pozitívne i negatívne charakterové vlastnosti ľudí na základe reálnych i fiktívnych situácií

Kompetencie: osobnostné, sociálne, informačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka prečíta deťom rozprávku. Na magnetickej tabuli sú pripevnené obrázky vystupujúcich postáv. Na stole sú dva košíky. V jednom sú *červené* papierové kolieska, v druhom sú *čierny* papierové kolieska. Deti hodnotia správanie sa postáv. Za každé pozitívne hodnotenie dostane postava červený bod. Za každé negatívne hodnotenie dostane postava čierny bod. Potom sa bodové množstvo porovná.

Obmena: Deti premýšľajú a hodnotia, komu v triede by dali aký bod a za čo. Hodnotia pozitívne a negatívne vlastnosti svojich kamarátov z triedy.

Stratégia výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie, hodnotenie, porovnávanie.

Učebné zdroje: kniha, obrázky, papierové body.

AJ HRAČKY MAJÚ SRDIEČKA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: riešenie konfliktov

Výkonový štandard: vyjadriť elementárne hodnotiace postoje k správaniu iných

Kompetencie: sociálne, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka vytvorí rôzne modelové situácie. Porozpráva deťom príbeh o pokazených, boľavých hračkách, ktoré sú smutné:

- bábika s roztrhnutými šatami,
- odlomená drevená koľajnička,
- roztrhnutý papier,
- zlomená plastová lyžička,
- autíčko bez koliesok,
- popísaná knižka,
- hrnček bez uška,
- špinavý plyšový psík...

Deti vymýšľajú modelové situácie, ako sa to mohlo stať a prečo. Dvojica detí skúsi s pomocou učiteľky zahrať modelovú situáciu. Deti vyjadrujú svoj postoj, hodnotia správanie ľahkovážnych ľudí. Navrhujú spôsoby iného, správneho riešenia.

Stratégia výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, rozhovor, hodnotenie, kombinovanie, zdôvodnenie.

Učebné zdroje: rekvizity, hračky.

ZIMNÉ KRUHY

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: otvorená komunikácia

Výkonový štandard: komunikovať otvorene bez bariér a predsudkov

Kompetencie: komunikatívne, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti vytvoria dva kruhy – vonkajší a vnútorný tak, aby hráč z vnútorného kruhu mal partnera vo vonkajšom kruhu. Učiteľ určuje témy, o ktorých sa dvojice majú rozprávať (vianočné pečenie, zdobenie stromčeka, darčeky, narodenie Ježiška...). Na každú tému je určený presný čas a musia prísť k slovu *obaja* partneri. Po skončení časového limitu sa hráči vonkajšieho kruhu posúvajú k ďalšiemu partnerovi a učiteľka navrhne novú tému. Aktivita trvá až do momentu, keď sa už všetci účastníci *porozprávali*. Po skončení si môžu deti spoločne zaspievať pieseň Sviet' nám stromček.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor.

Učebné zdroje: časomiera.

SNEHOVÁ VÍCHRICA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: základy empatie

Výkonový štandard: zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom, multikultúrnej a socioeconomickej rozmanitosti ľudstva

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Dve deti zabúdili v snehovej víchrici a pokúšajú sa dostať domov, ale jedno z detí je nevidiace. Úlohou jedného z detí je doviest' kamaráta cez rôzne prekážky domov, do cieľa. Deti prekonávajú zimné prekážky – snežný tunel, zamrznutú rieku, zasnežený most a snažia sa nestraťiť jeden druhého vo víchrici. Keď sa dostanú do bezpečia, vymenia si úlohy.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenia, empatický rozhovor.

Učebné zdroje: šatky na zaviazanie očí, zvuková nahrávka víchrice, gymnastické kruhy, lavičky, žinenky.

SNEHOVÁ GUĽA SYMPATIE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: rozmanitosť ľudských vlastností

Výkonový štandard: hodnotiť pozitívne charakterové vlastnosti na základe reálnych situácií

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sedia v kruhu tak, aby si mohli dohodiť loptičku – snehovú guľu. Učiteľka hodí loptičku ako prvá, názorne tak ukáže deťom, ako pri aktivite postupovať. Dôraz kladieme na očný kontakt a oslovenie spolužiaka pri hádzaní loptičky. Komu loptičku hádzeme, oslovíme ho, napr.: Zuzka, hádzem ti guľu sympatie, lebo si mi dnes pomohla, alebo: lebo si dobrá kamarátka, lebo si sa so mnou rozdelila o keksík... Na záver sa detí spýtame, či im bolo príjemné počúvať o sebe kladné hodnotenia a aké mali pocity, keď ony oceňovali svojho spolužiaka.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hra s pravidlami, rozprávanie, hodnotenie druhých.

Učebné zdroje: loptička.

KOLÁŽ – ZIMNÉ OBLEČENIE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: akceptácia názorovej odlišnosti

Výkonový štandard: prijať v rozhovore s inými deťmi názorovú odlišnosť, prijateľným spôsobom obhajovať svoje vlastné názory

Kompetencie: osobnostné, kognitívne, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Úlohou detí je vytvoriť koláž z obrázkov na tému Aké zimné oblečenie sa mi páči. Deti vystrihnú jednotlivé časti zimného oblečenia z časopisov a prilepia do celku. Vytvorená koláž by mala odrážať predstavy každého dieťaťa o jeho vkuse. Po jej vytvorení každé dieťa prezentuje svoju prácu a obhajuje si svoj názor na danú tému.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: výtvarná technika – koláž, rozhovor.

Učebné zdroje: staré obrázkové časopisy, nožnice, lepidlá, veľké výkresy.

NOVOROČNÉ PRASIATKO

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: delenie, pomoc, obdarovanie

Výkonový štandard: rozdeliť sa, obdarovať niekoho a pomôcť inému

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka si spolu s deťmi pripraví cesto podľa návodu najlepšie deň vopred.

Suroviny: 2 kg hladkej múky, 1 kg soli, vody podľa potreby. Môžeme zvoliť aj menšie množstvo, je však potrebné zachovať pomer surovín 2 : 1.

Postup: Deň vopred zamiesané cesto, ktoré sme uskladnili v chladničke a ktoré bolo zabalené v mikroténovom vrecku, vyberieme. Pracujeme na pomúčenej doske. Tvary prasiatok vykrajujeme podľa šablóny príborovým nožom. Hotové výrobky necháme vyschnúť na rovnej doske (table) pri izbovej teplote približne 2 dni. Suché prasiatka vymaľujeme a každé dieťa povie, koho obdaruje novoročným prasiatkom pre šťastie. Hotovým a suchým prasiatkam môžu deti okolo krku uviazať mašľu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: individuálna činnosť, vykrajovanie, maľovanie.

Učebné zdroje: slané cesto, temperové farby, štetce, mašličky, šablóny, kuchynský nôž.

STROM ŠŤASTIA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: rozmanitosť ľudských vlastností

Výkonový štandard: hodnotiť a rozlíšiť pozitívne a negatívne vlastností ľudí

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Úlohou aktivity je vyjadriť uznanie, sympatiu, priateľstvo. V materskej škole si z papiera urobíme strom s konárkami. Každé dieťa si vyberie svoj vlastný konárik, na ktorý si deti budú vzájomne pripínať snehové vločky. Každá vločka symbolizuje určité schopnosti, vlastnosti: *červená* – znamená priateľstvo, *zelená* – znamená lásku, láskavosť, *modrá* – znamená rozumnosť, šikovnosť. V závere aktivity zrealizujeme spoločné vyhodnotenie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: prosociálna činnosť, rozhovor.

Učebné zdroje: maketa stromu, konáriky, farebné vločky.

AKO BY SI SA CÍTIL?

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: základy empatie

Výkonový štandard: hodnotiť a rozlišovať pozitívne i negatívne charakterové vlastnosti ľudí na základe reálnych i fiktívnych situácií

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka na začiatku aktivity vyzve deti, aby sa pokúsili vžiť sa do predstavy, že sú na chvíľu niekým iným. Upozorní ich, že budú vyjadrovať svoje city a aby sa nebáli naplno ich prežívať. Môžu si vybrať polohu, ktorá im vyhovuje (sed, ľah na koberci). Deti budú vyjadrovať svoje pocity prostredníctvom citovej reflexie Ako by si sa cítil a čo by si robil, keby si bol:

- mačičkou, ktorú chlapček ťahá za chvost,
- pohodenou bábikou, ktorú dievčatko neodložilo na svoje miesto,
- dievčatom, s ktorým sa nechce nikto hrať,
- kvetom odtrhnutým a pohodeným v tráve...

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: prosociálna aktivita, rozhovor.

Učebné zdroje: stoličky, vankúše.

3 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI PRÍRODA

3.1 PRÍRODA – perceptuálno-motorická oblasť

ŠTAFETA – SLALOM NA KLZÁKOCH

Tématický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Výkonový štandard: zvládnuť na elementárnej úrovni špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Aktivita sa hrá na miernom svahu. Deti zoradíme do družstiev. Pre každé družstvo zapichneme štyri farebné tyče jednu od druhej vzdialenú 3 – 4 m. Na povel učiteľky sa deti po jednom spúšťajú na klzákoch okolo tyčí. Nazad bežia s klzákmi v rukách a odovzdajú štafetu ďalšiemu dieťaťu. Vyhrá to družstvo, ktorého členovia sa ako prví všetci vystriedajú, a tak skončia štafetu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová činnosť.

Učebné zdroje: klzáky.

TRIAFANIE DO SNEHULIAKA

Tématický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: využívať na pohyb rôzne pomôcky

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti stoja v zástupoch v určitej vzdialenosti od snehuliaka. Pri každom zástupe je hĺba snehových gúľ, ktoré urobili deti. Deti hádžu na povel učiteľky do snehuliaka. Po hode sa zaradia na koniec zástupu. Všetky deti sa vystriedajú niekoľkokrát. Nakoniec zarecitujú:

„Snehuličik, ty si krásny, chýba ti len nos, vyd'obali ti ho vrabce, ba aj čierny drozd.“

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová činnosť.

Učebné zdroje: snehové gule.

MALÍ LYŽIARI

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Výkonový štandard: zvládnuť na elementárnej úrovni špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Kompetencie: učebné, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Malú skupinu detí (po predchádzajúcom súhlase rodičov) učiteľka oboznámi s lyžiarskym výstrojom. Učiteľka ako inštruktorka musí mať základný výcvikový lyžiarsky kurz. Pedagóg ocení snahu detí o túto aktivitu, zdôrazní význam opatrnosti pri manipulácii s lyžami. Zároveň vyzdvihne význam športových aktivít a otužovania pre zdravie človeka. Preferuje zdravý životný štýl a je pre deti vzorom. Po presune na školský dvor a zvládnutí rovnováhy prejde k hrám na lyžiach: chôdza na lyžiach – medvedík, pád nabok, zastavenie – zranená líška, sun po sklznici – leňoch.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová činnosť.

Učebné zdroje: kombinéza, lyže, lyžiarky.

PREKVAPENIE POD SNEHOM

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa v rôznom prostredí (sneh, ľad, voda) bez strachu a zábran

Kompetencie: učebné, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka vopred pripraví a vyberie vhodnú lokalitu. Farebnými stuhami označí priestor, v ktorom sa môžu deti pohybovať. Do snehu a na stromy schová drobnosti (oriešky, šišky, loptičky...). Určia sa pravidlá. Deti sa pohybujú po neznámom teréne individuálne alebo v skupinkách. Hľadajú ukryté predmety. Pritom dávajú pozor na sťažený, neznámy terén. Hra sa končí vtedy, keď deti nájdu všetky predmety, ktoré boli schované.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: orientácia v priestore, chôdza po neznámom teréne, pozorovanie.

Učebné zdroje: farebné stuhy, predmety.

NA ĽADE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti (korčuľovanie)

Výkonový štandard: zvládnuť na elementárnej úrovni špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Kompetencie: psychomotorické, učebné, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V rámci korčuľarskeho krúžku, ktorý majú deti jedenkrát v týždni, s nimi chodíme na zimný štadión. Deti sú rozdelené do dvoch skupín podľa svojich schopností a zručností.

1. skupina – korčuľovanie pomedzi kužele,
2. skupina – korčuľovanie v ohraničenom priestore, individuálne a vo dvojiciach s pridržaním sa lana alebo švihadla.

Obe skupiny – prekorčuľovanie určeného úseku s prenášaním ľahkých predmetov (penová kocka) na určené miesto.

V závere aktivitu vyhodnotíme a odmeníme všetky deti za snaživosť.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: korčuľovanie, súťaženie.

Učebné zdroje: méty, kužele, penové kocky, lano, švihadlo.

ZDOLANIE KOPCA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb s rôznymi pomôckami

Výkonový štandard: pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami.

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vychádzka do prírody.

Rôzne športové aktivity na rovnom teréne:

- slalomový beh pomedzi zapichnuté konáriky,
- ťahanie kamaráta sediaceho na boboch od méty k méte,
- preliezať snehový tunel.

Športové aktivity na kopci:

- vybehnúť na kopec, slalomom pomedzi konáriky, zbehnúť dole,
- zviezť sa na boboch a prejsť stredom bránky vytvorenej z konárikov.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: beh, slalom, bobovanie.

Učebné zdroje: konáriky, méty, boby, prírodné prostredie.

KORČUĽOVANIE NA ĽADE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard : špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Výkonový štandard: zvládnuť na elementárnej úrovni špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

S deťmi počas celého roka navštevujeme zimný štadión. Vo výbave nesmie okrem korčúľ chýbať prilba, rukavice a chrániče. Pobyť na štadióne začíname postupným sólo rozkorčuľovaním okolo mantinelu, potom vo dvojiciach, v trojiciach. Korčuľujeme v zástupe za učiteľkou, slalomové korčuľovanie okolo kužeľov. Súťaživé disciplíny zaraďujeme, až keď deti samostatne korčuľujú. Prvé kroky realizujeme na gumovej podložke, prvé kroky na ľade, pády – vstávanie, jazda vpred – odraz jednou nohou – kolobežka, striedavé odrážanie nôh – stromček, jazda vpred – klobásky, jazda vpred v súbežných vlnovkách vychádzaní zákrut na oboch korčuliach, zastavenie pluhom a šmykom jazda vzad. Pri nácviku sa snažíme, aby deti dodržiavali správny korčuliarsky postoj. Dbáme tiež na správne postavenie členkov – ani dnu, ani von, ale rovno. Chôdzu precvičujeme samostatne, ale aj vo dvojiciach, trojiciach. Deti veľa chválime.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: korčuľovanie na ľade.

Učebné zdroje: korčule, prilba, rukavice, chrániče, kužele.

ESKIMÁČKA NAHÁŇAČKA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: modifikovať pohyb v zmenených podmienkach alebo v problémových situáciách

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vyšliapte na lúke v neporušenej snehovej pokrývke sieť krivolakých úzkych uličiek, v ktorých je miesto len pre jedno dieťa. Potom si v nich zahrajte obyčajnú naháňačku. Uvidíte, že je to úplne iná hra, akú poznáte z lúky v lete. Hráči sa môžu pohybovať len v uličkách, nikto nesmie prekročiť alebo preskočiť neprerušovanú čiaru. Prenasledovateľ niekedy dosiahne na utekajúcich kamarátov rukou, a predsa im nemôže dať babu, pretože stojí v inej uličke. Kúzlo eskimáckej naháňačky tkvie predovšetkým v tom, že bežci často menia smer, vzájomne si nadbiehajú, zaháňajú sa do slepých uličiek.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové hry na snehu.

Učebné zdroje: sneh, obrázok Eskimáka.

METEORITY V SNEHU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa v rôznom prostredí (sneh, ľad, voda) bez strachu a zábran.

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Nazbierajte v lese asi tridsať šišíek a rozhádzte ich bez svedkov na lúke tak, aby dopadli od vás do vzdialenosti 10 až 40 metrov do neporušenej snehovej prikrývky. Potom zavolajte

ostatných a povedzte: Dnes v nočných hodinách preletel nad našim krajom meteorit. Tesne pred dopadom vybuchol a rozpadol sa na drobné úlomky. Hľadajte ich v snehu! Kto z vás ich nájde najviac?

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra.

Učebné zdroje: šišky.

3.2 PRÍRODA – kognitívna oblasť

KŔMENIE ZVIERAT V LESE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: zvieratá a živočichy

Výkonový štandard: zaujať pozitívne postoje k zvieracej ríši

Kompetencie: učebné, kognitívne, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V jesennom období počas pobytu vonku nabádame deti k zberu gaštanových plodov. Tie potom v priestoroch materskej školy vysušíme a skladujeme v škatuliach s perspektívnou motiváciou – kŕmenie zvierat v zime v neďalekom lesoparku. S deťmi sa v zimnom období vyberieme k dohodnutému kŕmidlu, pričom škatuľu s gaštanmi naložíme na sane. Pri ich ťahaní sa deti striedajú. Do kŕmidla zvieratám naložíme gaštany, seno. S deťmi vedieme rozhovor o nutnosti pomoci zvieratám v zime.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: zážitkové učenie, rozhovor.

Učebné zdroje: sane, gaštany, seno, fotoaparát.

SNEHOVÉ VLOČKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: počasie

Výkonový štandard: poznať, opísať, rozlíšiť prírodné javy ovplyvnené počasím

Kompetencie: kognitívne, učebné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas priameho pozorovania na vychádzke deti sledujú vločky. Tie padajú deťom na oblečenie, majú pekný tvar, sú akoby vystrihnuté z papiera. Pri dopade na holú ruku sa topia. Po príchode do triedy deti tušom na hubkou navlhčený výkres a za pomoci špajdle kreslia snehové vločky – aplikácia. Pozorujú, čo sa deje s líniou po prejdení špajdle po vlhkom výkrese.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vychádzka, pozorovanie, rozhovor, praktická činnosť.

Učebné zdroje: výkres, hubka, špajdľa, modrý tuš.

KRMIVO PRE VTÁČIKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zvieratá a živočíchy

Výkonový štandard: zaujať pozitívne postoje k zvieracej ríši

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Spoločne s deťmi zmiešame v miske zvyšky jedla a zalejeme ich rozpusteným tukom a premiešame. Salámovou zmesou naplníme téglík od jogurtu, do stredu zapichneme vetvičku a dáme stuhnúť. Po vybratí z téglíka vyváľame vo vtáčom zobe a na vetvičku priviažeme špagát. Vznikla nám akási plnená šiška. Do štrbín šišky natlačíme vtáčiu salámu a priviažeme špagát. Salámu môžeme natlačiť aj do sieťovaného vrečka či kokosového orecha. Spolu s deťmi počas pobytu vonku zavesíme krmidlá na stromy tak, aby sme mohli pozorovať, aké druhy vtákov chodia ku krmidlám.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: skupinové zážitkové učenie.

Učebné zdroje: tuk, zvyšky jedla, špagát, téglík.

ĽAD A VODA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: živá a neživá príroda

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť zložky živej a neživej prírody

Kompetencie: učebné, komunikatívne, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Necháme jedno z detí, aby vybralo ľad z nádoby a opísalo, aké má pocity, keď drží ľad v ruke. Dovolíme aj ostatným deťom, aby si kocku ľadu chvíľu podržali v dlani. Kocku ľadu vhodíme späť do pohára a opýtame sa detí, čo si myslia, že sa stane s ľadom v pohári. Deti môžu odpovedať napr.: ľad sa roztopí, kocka ľadu sa zmenší... Pokračujem otázkou: „Čo môžeme urobiť pre to, aby sa ľad topil rýchlejšie?“ Ďalšiu kocku ľadu položíme na tanier. Pomocou fénu deťom predvedieme, ako teplo urýchľuje proces roztápania.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, pokus, praktická činnosť, pozorovanie.

Učebné zdroje: ľad, pohár, tanier, fén.

HODINY ROČNÝCH OBDOBÍ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ročné obdobia

Výkonový štandard: rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia

Kompetencie: kognitívne, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na veľký hárok papiera nakreslíme veľký kruh a rozdelíme ho na štyri rovnaké časti. Do každej štvrtiny dáme symbol jedného ročného obdobia v nasledujúcom poradí: zima, jar, leto, jeseň. S pomocou detí vystrihneme šípku a cvočkom ju pripevníme do stredu kruhu. Takto vyrobené hodiny zavesíme na určené miesto v triede. Začneme so zimným ročným obdobím. Šípku namierime k slovu ZIMA. Povieme im krátku aktuálnu báseň o zime. Porozprávame sa s deťmi o tom, ako vyzerajú stromy v zimnom období. Deti si môžu prezerať obrázky

s námetmi zimy. Navrhne im, aby nakreslili obrázky stromov v zime. Obrázky zavesíme k hodinám ročného obdobia k časti ZIMA. V nasledujúcich dňoch pokračujeme podobným spôsobom pri prezentovaní jari, leta a jesene, aby deti pochopili postupný prechod ročných období i to, ako vplývajú na zmeny prostredia.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, kreslenie, pracovná činnosť.

Učebné zdroje: veľký hárok papiera, tabuľa, pastelky, symboly ročných období, didaktická pomôcka ročné obdobia.

VODA, ZEM, VZDUCH

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: živá a neživá príroda

Výkonový štandard: poznať zložky živej a neživej prírody

Kompetencie: učebné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pripravíme si tri škatule označené s názvom a symbolom voda, zem, vzduch. Deťom rozdáme časopisy, z ktorých povystrihujú obrázky rôznych zvierat, vtákov a rýb. Potom budeme spoločne triediť živočíchy do pripravených škatúl. Deťom kladieme otázky, kde patria živočíchy a súčasne im vysvetľujem rozdiel medzi živou a neživou prírodou.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vysvetlenie, rozhovor, triedenie.

Učebné zdroje: tri škatule, staré časopisy, nožnice.

3.3 PRÍRODA – sociálno-emocionálna oblasť

ZIMNÉ POČÚVANIE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásy prírody, jej čaro, jedinečnosť

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Spolu s deťmi sa prezelečieme, poučíme ich o správnosti obliekania v zime. Nasleduje presun na školský dvor, kde spoločne s deťmi nasypeme do krmidla potravu pre vtáčiky a zarecituje si básničku:

Vtáčiky v zime

Zima vbehla za vrátka, vyplašila vtáčatká.

Sneh sa sype, vietor hudie, čo len s nimi teraz bude?

Nezhyniete, moji malí, krmidlo sme na strom dali.

Potom deťom povieme, že dnes budeme *poslucháči prírody*, teda aby pozorne počúvali všetko, čo nám príroda povie, našepká (rôzne zvuky – zvierat, vŕzgajúceho snehu a pod.)

Prechádzame sa po dvore (môžu aj samostatne), potom ideme do blízkeho okolia školy. Keď sa vrátíme na dvor, rozprávame sa o zvukoch, ktoré nám príroda ponúkla (prašťanie snehu, spev vtákov, praskanie dreva, dopravné prostriedky, rôzne zvuky zvierat atď.). S deťmi sa potom postavíme do kruhu, chytíme za ruky, jedno dieťa stojí v strede a napodobňuje nejaký zvuk (môže to byť vymyslený alebo počutý z pobytu vonku). Úlohou detí je daný zvuk zopakovať. Ďalšie dieťa, ktoré sa dostane do kruhu, musí najprv zopakovať predchádzajúci zvuk a potom si vymyslieť svoj zvuk. Deti sa pri plnení úlohy striedajú.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: sluchové vnímanie prírodných zvukov.

Učebné zdroje: príroda.

ČO PATRÍ A NEPATRÍ DO PRÍRODY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vopred si pre deti pripravíme veľký plagát so zobrazením zemegule. Na kartičky jednotlivo nakreslíme predmety, ktoré patria do prírody (tráva, voda, konárik, šiška, zemina, listy...), a predmety, ktoré do prírody nepatria (igelitová taška, sprej, prázdne škatule, obal z čokolády, ohorky cigariet...). Deti sa rozdelia do dvoch skupín (napr. svetlovlasí/tmavovlasí, v nohaviciach/v sukniach, s okuliarmi/bez okuliarov a pod.) a postupne si vyberajú obrázky a rozlišujú, čo do prírody patrí a čo nie. Svoje rozhodnutie aj zdôvodňujú. Hodiace sa obrázky upevňujú magnetom na zemeguľu, nehodiace sa upevňujú mimo nej.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť, rozprávanie, demonštrovanie.

Učebné zdroje: plagát zemegule, kartičky s predmetmi, tabuľa, magnety.

VLOČKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: prejaviť vzťah a ochranárske postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na biely papier obkreslíme tanier a kruh vystrihneme. Poradíme deťom, ako preložiť papierový kruh napoly a potom ešte napoly, aby vznikol trojuholníkový tvar. Ukážeme, ako majú na stranách vystrihovať zúbky vrátane zaobleného kraja. Keď deti skončia, kruh rozložíme a objavíme v ňom snehovú vločku. Potom môžu deti položiť vločku na čistý papier a premaľovať ju farbami, čím vznikne nový obrázok.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: strihanie, maľovanie.

Učebné zdroje: biely papier, nožnice, temperové farby, tanier.

POMÁHAME ZVIERATKÁM

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: rozprávať pocity, zážitky, dojmy zo starostlivosti o prírodu a zobrazit' ich.

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity: Motivácia formou rozprávania: Ako sa v zime staráme o zvieratká? Teraz vám poviem básničku o tom, ako zvieratká zimujú:

LASTOVIČKA

*zviaže pár mušiek do uzlíčka,
poberie deti –
za more letí.*

MEDVEĎ *chrapká v chrastí.*

Viete, kedy zaspí?

*Keď sa sniežik začne sypať
a mráz len tak praští.*

A tá SRNKA

*sem-tam brnká,
po hore, po lese,
či jej horár stebiel zopár
nedonesie? Donesie!*

LÍŠKA *v novom kožúšku*

chytá zajka na vršku.

*– Heš, líška, heš,
veď nám zajka zješ!*

Vedíme rozhovor s deťmi: „Páčila sa vám básnička? O ktorých zvieratkách som vám hovorila? Ako zimujú? Môžeme aj my prikrmovať v zime zvieratká? Ako?“ Na veľký formát výkresu postupne po skupinách deti nakreslia les, zvieratá – môžeme aj vystrihnúť obrázky z časopisov a voľne kresliť, ako deti v zime prikrmujú zvieratá.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, výtvarné zobrazovanie.

Učebné zdroje: obrázky z časopisov, pastelky, nožnice, lep.

ZIMNÉ ILÚZIE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásy prírody, jej čaro, jedinečnosť

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, kognitívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivačné rozprávanie: Teraz sa prenosieme do lesa... zavrite si oči a predstavte si les. Kráčame potichučky, opatrne, aby sme nevyplašili lesných obyvateľov. A tu zrazu za stromom skacká zajko... otvorte očká a skúste napodobniť, ako skacká zajko (imitácia zajka bez zvukov – pantomíma). Aha, a tu ide veľký medved' (ukazujeme deťom makety jednotlivých zvieratiek), ukážte mi, ako ľarbavo chodí medved' (imitácia medveďa – pantomíma). A tamto na strome kto sedí? Malý vtáčik. A ako letí? (imitácia vtáčika, znázornenie letu) a pod. Používame ďalšie vhodné lesné zvieratká. Výborne, deti, myslím si, že sa s nami zvieratká skamarátili, ale teraz sa o nich ešte musíme postarať. Ako sa staráme v zime o zvieratká? Pohybová hra Na medveďa: Vyberieme jedno dieťa, ktoré bude medveďom a určíme mu miesto, kde má brloh. Ostatné deti sa zhromaždia na opačnom konci triedy. Pomalou chôdzou na špičkách a s prstom na ústach šeptom rozprávajú a pomaly sa približujú k brlohu:

Kto to spí pod bukom, prikrytý kožucom?

Ticho ísť! Nebudiť! Môže to medved' byť!

Pri poslednom slove *byť* deti silno tlesknú rukami, pričom zobudia *medveďa*. Koho *medved'* chytí, ten sa stáva *medveďom* alebo môže byť jeho pomocníkom v ďalšej hre.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pantomíma, imitácia zvierat, skupinová pohybová hra.

Učebné zdroje: obrázky zvierat.

TANEC S VETROM

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásy prírody, jej čaro, jedinečnosť

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti, aké máme teraz ročné obdobie? A čo sa deje v zime? Kam sa dnes ideme pozrieť? Pozrite sa, deti, čo vidíte? (ukážka obrázkov lesa). Aké stromy môžeme v lese nájsť? Čo sa deje s listnatými stromami v zime? Mohli by sme tam stretnúť aj nejaké zvieratká? A teraz sa zahráme na taký les, v ktorom je zima a fúka vietor...

Z bieleho krepového papiera nastriháme prúžky, ktoré predstavujú snehovú pokrývku. Nafúkame balóny – biele predstavujú snehové vločky, zelené stromy, hnedé zvieratká, červené vietor. Deťom vysvetlíme, že keď fúka vietor, mnohé veci sa dostávajú do pohybu. Deti uvádzajú príklady, čo všetko môže vietor rozhýbať (stromy, trávu, mraky, hmyz a niekedy aj ľudí). Každé dieťa dostane niektorý z pripravených predmetov. Pustíme relaxačnú hudbu, ktorá pripomína mierny vietor. Vyvolávame deti: *Stromček – Anička, tancuj s vetrom!* Postupne pridávame a uberáme na intenzite zvuku, vietor je silnejší, potom sa zase stíši a deti so svojimi rekvizitami tancujú (snažia sa napodobniť pohyb prvku, ktorý zobrazujú). Keď hudbu vypneme, znamená to, že vietor nefúka a deti stoja. Opäť sa pustí hudba a deti pokračujú v tanci s vetrom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová improvizácia v skupinách.

Učebné zdroje: krepový papier, balóny, obrázky.

4 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI KULTÚRA

4.1 KULTÚRA – perceptuálno-motorická oblasť

HORE BREHOM, DOLE BREHOM...

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: reakcie na zmenu tempa hudby

Výkonový štandard: vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti spievajú pieseň „Hore brehom, dole brehom“.

Pri texte – *hore brehom, dole brehom* (deti z drepu, postupným vstávaním, vyjadrujú stúpavú melódiu),

pri texte – *zapadla mi chajda snehom* (deti zo stoja idú do drepu),

pri texte – *ľudia moji, rata, neviem, kde mám vráta?* (deti behajú do koliečka),

pri texte – *sem lopatu cupi-lupi, spravím chodník do chalupy* (deti podupávajú, napodobňujú odhrabávanie snehu lopatou),

pri texte – *vymetiem aj dvor pre zajačka z hôr* (deti znázorňujú zametanie, uši zajaca).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: spev, znázornenie textu pohybom.

Učebné zdroje: kúsky papiera znázorňujúce sneh.

FIJÚ, FIJÚ, ZIMNÝ VIETOR FÚKA...

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohybové stvárnenie charakteru hudby

Výkonový štandard: uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony)

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Chlapci – vietor majú oblečený kostým z jemných postríhaných igelitových vreciek.

Dievčatá – snehové vločky majú čelenky a biele sukne. Na motív hudby bežia chlapci cvalovými poskokmi do kruhu. Kvoknú si do drepu a dievčatá pomedzi nich robia otočné

kroky a úklony do strán. Spolu naraz bežia cvalovými poskokmi do kruhu – metelica. Dievčatá v strede kruhu vytvoria hviezdu – chytia sa za ruky a zodvihnú ich. Chlapci sa pomedzi ne v zástupe prepletajú. Rozostúpia sa po triede a robia otočky do strán. Nakoniec si chlapci kvoknú a dievčatá zo stoja do drepu znázorňujú sneženie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová aktivita.

Učebné zdroje: kostými, čelenky, sukne, CD.

TANEC POD STROMČEKOM

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Rozhovor o vianočných tradíciách a zvykoch pri spoločne vyzdobenom stromčeku. Učiteľka navodí sviatočnú náladu a atmosféru. Spoločné počúvanie kolied z CD prehrávača. Na pieseň: Snehuliačik, vitaj nám... učiteľka vyzve jedno dieťa, ktoré chce tancovať na detské zimné piesne. Potom vyzve dvojicu, následne skupinku detí. Spoločne hodnotia ich tanečný prejav – pohyb rukami, zmenu polohy, kroky, úklony do strán. Na záver tancujú všetci spoločne.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, počúvanie, pohybová aktivita.

Učebné pomôcky: vianočné rekvizity, CD, šatky.

SOMÁRIK V ZIMNEJ KRAJINE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony)

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Jedno dieťa sa prezlečie za somárika. Bude stáť na začiatku. Urobíme s deťmi *hada*: postavíme sa za sebou do zástupu a chytíme dieťa pred nami za bok. Spievame pesničku a do rytmu kývame zadočkami z boka na bok. Pri „i-á“ zvýšime intenzitu kývania. Spievame trikrát za sebou: 1x normálne, 2x spomalene, 3x čo najrýchlejšie. Text: *Malý sivý somárik svetom putuje. Ako sa mu to páči, zadočkom pohadzuje. I-á, i-á, i-á-i-á-i-á.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra, tanec, improvizácia.

Učebné zdroje: pieseň „Somárik“, kostým somárika.

TANCUJEME PANI ZIME

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivujeme tanec s bábikami tým, že tancujeme pani zime, aby rýchlo nasnežila. Každý si vezme bábiku a chytí ju za ruky tvárou k sebe. Ak je nás viac, môžeme urobiť kruh. Budeme s bábikou tancovať striedavo v drepe a v stojí. Použijeme riekanku ako popevok:

Hopsa, hopsa, hopsasa, bábika sa natriasa – kľakneme si a hopsáme s bábikou na zemi.

A teraz sa postavíme, s bábikou sa zatočíme – vstaneme, dupkáme nohami a na mieste sa otočíme.

Ťapi, ťapi, ťapky, tak tľieskajú bábky – kľakneme si a naznačujeme s bábikou ťapkanie.

A teraz sa postavíme, s bábikou sa zatočíme – vstaneme, dupkáme nohami a na mieste sa otočíme.

Tany, tany, tanu, na tú a tú stranu – kľakneme si a držíme bábiku tvárou k sebe, znázorňujeme tľieskanie.

A teraz sa postavíme, s bábikou sa zatočíme – vstaneme, dupkáme nohami a na mieste sa otočíme.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová improvizácia, tanec.

Učebné zdroje: väčšie bábiky, čekanka.

PROSIL LÍŠKU VLČIK

Téma: Čo je zdravé a čo nie

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: rytmizácia hrou na tele pri rôznych postojoch

Výkonový štandard: rytmizovať samostatne hrou na tele 2/4, 3/4 takt pri rôznych postojoch, chôdzi, behu.

Kompetencie: učebné, sociálne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Okrem zdravých potravín sa o seba staráme aj po stránke hygieny. K jej základom patrí čistenie zubov. Tu je dôležité nič nezanedbať, nie tak, ako vlk z pesničky Prosil líšku vlčík. Tú sa pri klavíri naučíme a zrytmizujeme hrou na tele (na každú štvrtú dobu): tleskanie, plieskanie, dupkanie, lúskanie. Najprv posediačky, kým deti nezvládnu text a melódiu piesne, potom postojačky. Na spestrenie rozdelíme deti na dve skupiny, pričom jedna bude tleskať a dupkať a druhá bude dupkať a plieskať (postupne na 1. a 2. slohu).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rytmizácia piesne.

Učebné zdroje: klavír.

ZVIERATÁ V ZIME

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: reakcie na zmenu tempa hudby

Výkonový štandard: pohotovo reagovať na zmenu tempa hudobného sprievodu

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Táto aktivita je vhodná aj ako rozcvička. Učiteľka sedí za klavírom a hrá postupne tri druhy rytmizovaných ukážok: *medved'* – nízke a veľmi dlhé tóny, *zajac* – stredné výšky tónov a pochodová rytmika, *vtáčik* – vysoké a staccato hrané tóny. Deti postupne reagujú na zmenu tempa hry na klavíri zmenou pohybov. Pozor na bezpečnosť, pohotovosť a správnosť pohybov a dýchania pri pohybovej hre.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová výchova.

Učebné zdroje: klavír.

NA ZAJKOV A SNEHULIAKA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby.

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti vytvoria kruhový útvar. Otočia sa tvárou do stredu kruhu, kde stojí vybrané dieťa ako snehuliak. Text piesne s opisom choreografie:

1. *Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo vbok* – deti bežia za sebou po obvode kruhu a na každú dobu urobia dva kroky,

Poskakuj si aj ty s nami, snehuliačik zimomravý – deti zostanú stáť, otočia sa tvárou do kruhu a poskakujú z nohy na nohu, na každý takt dva poskoky. Aj snehuliak v strede kruhu poskakuje

Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo vbok – každé dieťa sa točí na svojom mieste.

2. *Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo vbok* – deti bežia za sebou po obvode kruhu, na každú dobu urobia dva kroky,

Vystrč ruky, dvihni hlavu, vyskoč s nami po povalu – deti sú tvárou otočené do kruhu a pohyb konkretizujú na daný text vystrč ruky, dvihni hlavu, vyskoč s nami...

Hopi, hopi, hop, vpravo, vľavo vbok – každé dieťa sa točí na svojom mieste.

3. *Ťapi, ťapi, ťap, pod' nás pochytať* – deti stoja na mieste a tleskajú do rytmu piesne,

Nohou dupni, dlaňou tľapni, na kolená rýchlo kľakni – deti sú tvárou otočené do kruhu a pohyb opäť konkretizujú na daný text – nohou dupni, dlaňou tľapni, na kolená rýchlo kľakni. *Ťapi, ťapi, ťap* – deti kľačia na kolenách a tleskajú do rytmu, otočia sa tvárou smerom do stredu kruhu (*k snehuliakovi*).

Pod' nás pochytať – deti sa rozutekajú, snehuliak ich naháňa. Koho chytí, ten je v nasledujúcej hudobno-pohybovej hre *snehuliakom*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová improvizácia, spev piesne

Učebné zdroje: nos na gumke, klobúk pre snehuliaka.

TAKTO LETIA VTÁCI

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohybové stvárnenie charakteru hudby

Výkonový štandard: vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Takto letia vtáci je pieseň pre deti, po vypočutí ktorej bude u detí dominovať voľná improvizácia. Pedagóg vyberie ich najlepšie improvizované pohyby a choreografiu pohybovo zjednotí. Opis choreografie: Deti začínajúcou skladbou uzatvárajú kruh behom a smerovanie pohybu je orientované po obvode kruhu.

1. *Takto letia vtáci, vtáci* – napodobňovanie letu vtákov,

takto sadajú – drep,

Takto letia vtáci, vtáci – napodobňovanie letu vtákov,

takto sadajú – drep,

2. *Takto pijú vodičku* – drep, pijeme z dlaní,

hore kukajú – zostávame v drepe, dvíhame hlavu hore,

Takto pijú vodičku – drep, pijeme z dlaní,

hore kukajú – zostávame v drepe, dvíhame hlavu hore,

3. *Takto skáču vrabce, vrabce* – poskoky znožmo,

žitko zobkajú – drep, napodobňovanie zobania so zápästím,

Takto skáču vrabce, vrabce – poskoky znožmo,

žitko zobkajú – drep, napodobňovanie zobania so zápätím. Opakovanie slôh v texte skladby pomáha lepšiemu zapamätaniu si následnosti pohybov tejto vekovej skupiny, ktorej skúsenosti súladu hudby s pohybom sú v začiatkoch.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové stvárnenie, spev piesne.

Učebné zdroje: CD, zobáčky na okrúhle gume.

KUKULIENKA, KDE SI BOLA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony)

Kompetencie: učebné, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po jednoduchej rozcvičke prejdeme k nácviku tančeka. Pieseň „*Kukulienka, kde si bola*“ je deťom známa, ovládajú slová aj rytmus. Po zvládnutí jednokročky (unožiť P, prinožiť s podupom L, unožiť L, prinožiť s podupom P, ruky vbok) začneme s nácvikom otočky na štyri doby a jednoduchým úklonom v miernom podrepe, ktorý uplatníme v závere skladby. Pohyb detí je viazaný na text skladby. Snažíme sa o jednotnosť a presnosť pohybov. Kultivovaný prejav u detí kladne hodnotíme s perspektívou využitia na školskej besiedke.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: tanec, pohybová improvizácia.

Učebné zdroje: CD prehrávač, CD.

ZIMNÁ OLYMPIÁDA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohybové stvárnenie charakteru hudby

Výkonový štandard: uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity: Deti sú rozdelené v piatich družstvách okolo olympijských kruhov, v rytme piesne sa točia okolo kruhov a v určenú dobu v skladbe sa zastavia a robia rytmické pohyby na dve doby podľa textu piesne. Pieseň symbolicky zopakujeme tak, že deti spojíme do jedného veľkého kruhu okolo farebných olympijských kruhov.

Ked' si šťastný, tliekaj rukami...,

Ked' si šťastný, lúskaj prstami...,

Ked' si šťastný, zadup nohami...,

Ked' si šťastný, volaj: holá hej!...,

Ked' si šťastný, všetko zopakuj...

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: frontálna forma organizácie.

Učebné zdroje: CD prehrávač, CD, 5 plastových kruhov vo farbách olympijských kruhov.

4.2 KULTÚRA – kognitívna oblasť

FAŠIANGY, TURÍCE, SPRIEVOD

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy

Výkonový štandard: zapojiť sa aktívne do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Úvodná motivácia – staré zvyky: rozprávanie o nich, čítanie príbehov, koledy. Spoločne vyhotovíme fašiangové masky a rekvizity.

V deň sprievodu si deti oblečú kostými, zoberú rekvizity: basa na sánkach, hlava koňa na palici, ozembuch. Učiteľka rozdá trúbky, bubny, tamburíny.

Trasa sprievodu sa začína pred materskou školou. Tam deti spievajú pieseň Fašiangy Turíce, hovoria báseň. Sprievod pokračuje do blízkeho okolia materskej školy. Cestou nás majú možnosť pozorovať rodičia a okoloidúci.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: chôdza v sprievode, spev, recitovanie, hra na rytmické nástroje.

Učebné zdroje: kostými, rekvizity, rytmické nástroje.

DOJMY Z FAŠIANGOVÉHO SPRIEVODU

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: umelecké stvárnenie prežívania sviatkov

Výkonový štandard: vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami pocity, dojmy a zážitky z osláv sviatkov

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Rozhovorom a rozprávaním si deti spomínajú na fašiangový sprievod. Každý si premyslí jednu masku alebo rekvizitu, ktorá sa mu páčila najviac. Tú sa pokúsi znázorniť drevkom namočeným do tušu. Nakoniec celý obraz vymaľujú vodovými farbami.

Po uschnutí vystrihnú jednotlivé obrazy. Nalepujú ich na veľký formát spoločného papiera a vytvárajú farebnú koláž. Tá interpretuje ich pocity.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: kreslenie tušom, maľovanie, strihanie, lepenie.

Učebné zdroje: tuš, drevko, farby, nožnice, lepidlo, veľký výkres.

VIANOCE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy.

Výkonový štandard: zapojiť sa do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií

Kompetencie: učebné, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Spoločný ranný kruh, v ktorom si deti hovoria, čo pekné zažili doma. Ako sa pripravujú doma na Vianoce. Učiteľka kladie otázky: *Prečo sa slávia Vianoce?* Deti sa pokúsia odpovedať, čo vedia o Vianociach z rozprávania rodičov a príbuzných. Učiteľka porozpráva deťom, ako sa slávil Vianoce kedysi a ako sa slávia dnes. Deti dostanú domácu úlohu – zistiť, ako slávil Vianoce ich starí rodičia. *Deti, aby sme si aj my v materskej škole pripomenuli Vianoce, spoločne si vyzdobíme našu triedu.* Učiteľka rozdelí deti do dvoch skupín: Prvá skupina zdobí vianočný stromček podľa návrhu detí z výrobkov a ozdôb, ktoré samy vyrobili. Druhá

skupina pripravuje spolu s učiteľkou jasličky s Ježiškom. Celá aktivita je podfarbená vianočnou hudbou z CD prehrávača. Po dokončení výzdoby deti spoločne s učiteľkou nacvičia program na vianočnú besiedku a zaspievajú si vianočné koledy.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, praktická činnosť, počúvanie hudby.

Učebné zdroje: farebný papier, rôzny dekoračný materiál na vianočnú výzdobu.

PRIVÍTANIE MIKULÁŠA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy

Výkonový štandard: Zapojiť sa aktívne do prípravy osláv, sviatkov, udržiavanie ľudových tradícií

Kompetencie: komunikatívne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vitaj, vitaj, Mikuláš, čo v batohu pre nás máš?

Cukríky i čokoládky a či dáky perník sladký?

Celý rok sme poslúchali, aj si uši umývali.

Žiaden z nás sa nebil veru,

na kolene nemal dieru.

Tak ako sme sľúbili, všetci sme sa ľúbili.

Rýchlo, rýchlo rozbaľ vrece,

nikto z nás už čakať nechce.

Do materskej školy príde Mikuláš, čert a anjel, v batohu majú balíčky, ale aj uhlie a palice pre neposlušné deti. Každé dieťa zaspieva pesničku alebo básničku a za odmenu dostane balíček. Na konci si s Mikulášom zatancujeme a všetci zaspievame pieseň Keď si šťastný...

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, recitovanie.

Učebné zdroje: balíčky, uhlie, palice, obrázky.

NAŠA ZEMEGUĽA V ZIME

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: umelecké stvárnenie dojmov z pozorovania sveta

Výkonový štandard: vyjadriť rôznymi umeleckými prostriedkami pocity a dojmy z pozorovania sveta

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti z tvrdého papiera vystrihnú dva veľké kruhy. Máme pripravenú mapu pologúľ. Obkreslia si na priehľadný papier jednotlivé svetadiely, vystrihnú a s učiteľkinou pomocou a podľa predlohy nalepia na kruhy. Vyfarbia podľa predlohy modrou – moria a oceány, bielou – severný a južný pól. Svetadiely a ostrovy farebne. Výrazne si vyznačíme Slovensko. Nasleduje rozprávanie o tom, ako vyzerá zemeguľa v zime, čo je charakteristické pre zimné obdobie, vysvetlíme deťom, že ročné obdobia sa striedajú na našej zemeguli opačne.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: strihanie, obkresľovanie, lepenie, pozorovanie.

Učebné zdroje: mapa, výkres, lep, nožnice, pastelky.

VIANOČNÉ ČAROVANIE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy

Výkonový štandard: zapojiť sa aktívne do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií

Kompetencie: učebné, komunikatívne, sociálne, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Celou aktivitou nás bude sprevádzať vianočná víla, ktorá všetkých oboznámi s čarom Vianoc. Postupne bude uvádzať jednotlivé čísla vystúpení. Keďže v našej materskej škole sme zameraní na tanec, deti predvedú tradičné ukážky: Na Luciu (vymetanie kútov), Traja králi (pochôdzky), Betlehémske hry (pochôdzky). Po kultúrnej časti sa všetci pohostíme

na domácich perníkoch. Rozprávame sa o zimných tradíciách a zvykoch, o tom, ako ich deti realizujú doma.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, opis.

Učebné zdroje: CD prehrávač, pomôcky a rekvizity, obrázky, perníky.

DNI V TÝŽDNI

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: časové vzťahy

Výkonový štandard: orientovať sa v časových vzťahoch jedného dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov

Kompetencie: učebné, komunikatívne, kognitívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

S deťmi vedíme rozhovor na tému dni v týždni (aj ich spolu počítame) a pripomíname im blížiace sa sviatky Vianoc. Postupne si osvojujeme báseň:

Pondelok my radi máme, do školy sa ponáhľame.

*Čakajú nás kamaráti, budeme sa spolu hrať,
na princa a na princeznú, postavíme spolu hrad.*

*Druhý deň je utorok, na cvičení skúšam skok,
lezenie a hádzanie, šport, ten deťom pristane.*

Až vyrastiem, jasná vec, bude zo mňa športovec.

Tretí deň je streda, nakreslím si deda.

Potom babku, psíčka, mačku a nakoniec myš.

A že repu spolu zvládnem, hneď sa presvedčím.

Štvrtok to je štvrtý deň, spočítať si všetko viem.

Koľko je na streche vrabcov, koľko je na dvore chlapcov.

Jeden, dva, tri, štyri, päť, počítam už naspamäť.

V piatok budem piatykrát popoludní v škôlke spať.

A keď po mňa príde ocko, pochválim sa, čo ja viem, ako pekne tancujem.

Sobota je voľný deň. Do školy dnes nepôjdem.

Budem s mamou riadiť byt, všetko čisté musí byť.

Posledná je nedeľa. Je siedma a veselá.

Vždy máme čas na výlety, navštívime ujav, tety.

Večer, keď sa uložíme, do rozprávky vykročíme.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, nácvik básne.

Učebné zdroje: učebné pomôcky – dni v týždni, magnetická tabuľa.

VIANOČNÉ STROMČEKY

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy

Výkonový štandard: zapojiť sa aktívne do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií

Kompetencie: psychomotorické, učebné, kognitívne, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

1. Obkreslíme tri kruhové predmety rôznych veľkostí od najmenšieho po najväčší. Kruhy vystrihneme.
2. Každý kruh rozdelíme na štvrtiny a jednu štvrtinu z kruhu vystrihneme a odhodíme. Najväčší plášť kužeľa stočíme do želaného tvaru. Naboku zlepíme. Okolo spodného okraja kužeľa urobíme zástrihy v tvare pásikov.
3. Každý zastrihnutý pásik obtočíme okolo ceruzky, aby sa jemne ohol. Aj z ďalších kruhov urobíme kužele, urobíme im zástrihy a tiež ich natočíme na ceruzku.
4. Navlečieme do ihly dlhú tenkú bavlnku. Na jednom konci spravíme veľký uzol. Ihlu prevlečieme cez vrch najväčšieho kužeľa odspodku nahor.
5. Kužeľ potiahneme nadol až k uzlu. Kúsok nad navlečeným kužeľom spravíme ďalší uzol a obdobne navlečieme prostredný kužeľ.
6. Prostredný kužeľ potiahneme k druhému uzlu. Spravíme posledný uzol a navlečieme najmenší kužeľ až k nemu.
7. Na vrch dáme hviezdičku, stromček potrieme lepidlom a posypeme práškovým glitrom alebo drobnými nálepkami.

Počas aktivity dbáme na bezpečnosť pri práci.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovná činnosť, zhotovenie vianočnej ozdoby.

Učebné zdroje: tvrdší farebný papier, nožnice, ceruzka, glitrový prášok, hviezdičky, ihla, bavlnka.

4.3 KULTÚRA – sociálno-emocionálna oblasť

MAĽUJEME BABKU ZIMU

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: experimentovanie s farbami

Výkonový štandard: experimentovať s vlastnosťami farieb a uplatňovať ich tvorivé variácie

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Prostredníctvom maľby komunikovať, pochopiť myslenie a emócie druhého. Dvojice detí si vyberú miesto, kde budú maľovať – na zemi alebo pri stole. Maľovať začnú bez toho, aby sa dohodorili na téme a celý čas sú ticho. Sedia alebo kľáčia oproti sebe a pravidelne sa v ťahoch štetcom striedajú. Nejde pri tom ani tak o výsledok, ako o proces, o to, kto čo prežíva počas maľovania. Keď majú obidvaja pocit, že maľba je hotová, dielo si spoločne pozrieme a porozprávame sa o tom, čo pri maľovaní prežívali.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: maľovanie, rozhovor.

Učebné zdroje: papier, farby, štetce, nádoba s vodou.

KOKOSOVÁ ZIMA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotiace postoje k umeleckým dielam

Výkonový štandard: používať tvorivo rôzne výtvarné techniky

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia básňou Snehuliak:

*Na dvore sa hrajú deti, je ich veľa, ako smetí,
stavajú tam snehuliaka, snehobieleho panáka.*

*Na hlavu mu hrniec dali, aký nosia bieli „králi“,
tam kde má nos, tam je mrkva, vysušená, taká scvrklá.*

*Oči to sú dva uhlíky, uhlie tvorí aj gombíky,
v ruke drží veľkú metlu, odoláva zime, vetru.*

Básňou si pripomenieme čaro zimy. Deti majú pripravené čierne papiere, lepidlo vo fľaštičkách s nadstavcom. Lepidlom vytvárajú na papieri zimnú krajinu: snehuliakov, kopec, vločky, deti na sánkach. Snažíme sa o hrubšiu vrstvu lepidla, aby nestihlo zaschnúť, lebo na konci celý výkres obsypeme kokosom (múkou, ryžou...). Vznikne nám krásna biela zasnežená krajina.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: výtvarné činnosti.

Učebné zdroje: lepidlo, kokos, výkresy.

BUDE ZIMA, BUDE MRÁZ

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: rytmizácia riekaniak a piesní

Výkonový štandard: rytmizovať ľudovú riekanku Orffovým inštrumentárom

Kompetencie: osobnostné, sociálne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V úvode aktivity oboznámime deti s textom. Po jednotlivých cvičeniach, ktoré hlasovej aktivite predchádzajú, sa text naučíme. Počas jeho opakovania si deti po skupinách vyskúšajú hru na tele: tleskanie, plieskanie na každú prvú dobu. Pieseň je v jednoduchom svižnom 4/4 takte, deti ju zvládnu aj s využitím Orffovho inštrumentára. Nástroje prestriedame, deťom pripomenieme starostlivosť o vtáčiky v zimnom období.

*Bude zima, bude mráz,
kam sa vtáčku, kam schováš?
Schovám sa do javora,
tam je moja komora.
Bude zima, bude mráz,
kam sa vtáčku, kam schováš?
Schovám sa do chvojiny,
tam sú moje periny.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: spev, inštrumentálna činnosť.

Učebné zdroje: Orffov inštrumentár.

POVEDZTE NÁM, PASTUŠKOVIA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: počúvanie piesní a hudby

Výkonový štandard: počúvať detské hudobné skladby s citovým zaangažovaním

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vzhľadom na to, že na našom trhu je veľa pekných CD nosičov s vianočnou hudbou, deti si môžu postupne vypočuť množstvo skladieb. Učiteľka si podľa náročnosti a záujmu detí môže niektoré pripraviť na nácvik na vianočnú besiedku. V tejto aktivite ide o to, že deti si v spolupráci s dospelými vyzdobia vianočný stromček za zvukov kolied a aktuálnych piesní.

Povedzte nám, pastuškovia, čo ste videli,

keď ste sa tak o polnoci všetci rozbehli?

Videli Dieťaťatko,

krásne Pacholiatko,

narodené v Betleme.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie hudby, pracovná činnosť.

Učebné zdroje: CD prehrávač, CD z vlastnej fonotéky – vianočné skladby na počúvanie, vianočný stromček a vianočné ozdoby.

STUDENÁ NÁVŠTEVA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: detská, ľudová a autorská poézia a próza

Výkonový štandard: počúvať s porozumením a citovým zaangažovaním detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy

Kompetencie: sociálne, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Prečítame deťom príbeh a potom spoločne opíšeme jeho dej. Minulú stredu prišla do triedy Zima. Len tak mne nič, tebe nič, možno zo zvedavosti, možno zablúdila, kto ju tam vie. Stala si na schodík a spytuje sa: „Deti, poznáte ma?“ „Ty si Zima,“ vravia deti a dúchajú si na prsty. „Ste bystré, deti, také ja rada,“ vraví Zima. „A keď je tak, nuž sa spolu zabavíme, či chcete?“ „Chceme, chceme!“ kričia deti a drkocú zubami. Dýchla Zima na luster a tu z neho začal rásť

cencúľ, dlhý, dlhočizný až po samú zem. Odlomila Zima z cencúľa, dala Paľkovi a Katke. Odlomila druhý raz, dala Žofke a Betke. Odlomila a dala, odlomila a dala, všetci dostali po kúsku. Cencúľ bol studený, až na zuby oziabalo, ale sladký ako osladený medom. Potom Zima dupla nohou a tu sa pomedzi lavice spravila kížačka. Pustil sa po nej Ďurko, preletel ako blesk. Pustila sa Dorotka, spadla a šmýkala sa po nohaviciach. Smiali sa deti, smiala sa Dorotka – neplakala, kdeže! – a smiala sa aj Zima. Vytiahla z vrecka veľkú snehovú hviezdičku a prilepila ju Dorotke na čelo. Mali ste vidieť, ako jej pristala! Vyzerala s tou hviezdičkou ako Pyšná princezná. Škoda, že sa Zima nezdržala v triede dlhšie – po hodine odišla. Alebo sa jej zunovalo, alebo už v kotolni opravili kotol. Jedno z toho.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie, rozhovor, opis činnosti.

Učebné zdroje: Mária Ďuríčková: Studená návšteva.

ZÁVER

Vek dieťaťa od jeho narodenia až po vstup do základnej školy má svoje osobitosti a špecifiká. Je to obdobie, ktoré má veľmi veľký význam najmä z hľadiska pôsobenia a ovplyvňovania nielen dieťaťa samotného, ale aj jeho momentálneho a budúceho vývoja.

Obdobie predškolského veku je veľmi dynamickou etapou, v ktorej dieťa prechádza veľkým počtom vývojových zmien. Materská škola sa stáva miestom, kde je dieťaťu zabezpečená odborná starostlivosť a sú vytvorené podmienky na jeho telesný, duševný a sociálny rozvoj. Je to prvá inštitúcia, ktorá poskytuje dieťaťu systematickú, organizovanú a cieľenú výchovu a vzdelávanie.

Na to, aby učiteľka mohla vytvárať optimálne podmienky pre spontánne alebo cieľené hry detí, musí hre v prvom rade porozumieť, aplikovať ju do edukačného procesu plánovaním a následne ju realizovať. Preto by sme mali venovať dostatočnú pozornosť jej obsahu a priebehu. To vyžaduje uplatnenie odborných znalostí pedagóga a jeho kompetencií. Ponechaním najzákladnejšej súčasti života detí, ktorou hra nepochybne je, sa nám podarí zachovať spontánnosť a prirodzenosť detského učenia s rešpektovaním osobitosti každého jedinca. Je to jedna z možností, prostredníctvom ktorej deťom zabezpečujeme možnosť napredovania a rozvíjania sa. V hre nám dieťa odкрýva svoju identitu a zároveň zostáva samo sebou.

Všetko, čo sa v oblasti predprimárneho vzdelávania deje, má byť zamerané na dieťa a jeho celostný rozvoj a harmonický vývin. V predložennom edukačnom materiáli sme sa snažili zosúladiť praktické skúsenosti s teoretickými poznatkami, a tým sprostredkovať rôzne možnosti využitia aktivít so zimnou tematikou v edukačnom predprimárnom procese.

Veríme, že týmto predkladaným edukačným materiálom sme prispeli k tomu, aby začínajúci pedagógovia a učitelia s praxou obohatili svoj pedagogický rozhľad o nové námety, inšpiráciu a možnosti využitia hier a edukačných aktivít vo svojej namáhavej práci.

ZOZNAM BOBLOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- BARTÚNĚK, D. 2001. *Hry v přírodě s malými dětmi*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-539-3.
- CLAYCOMBOVÁ, P. 1996. *Školka plná zábavy*. Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178-069-3.
- D. PIKE, G., SELBY, D. 2000. *Cvičení a hry pro globální výchovu 2*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-474-5.
- DOUŠKOVÁ, A., KRUŽLICOVÁ, M. 2012. *Edukačná aktivita a zážitkové učenie v materskej škole*. Bratislava : Pro Solutions, s. r. o., 2012. 89 s. ISBN 978-80-8139-004-3.
- FULOPOVÁ, E., ZELINOVÁ, M. 2003. *Hry v materskej škole na rozvoj osobnosti dieťaťa*. Bratislava : SPN, 2003. ISBN 80-10-00002-7.
- GRABBETOVÁ, R. 1999. *Zahrajme sa spolu, Knižka plná hier*. Bratislava : Mladé letá, 1999. ISBN 80-06-00963-5.
- HAJDÚKOVÁ, V. a kol. 2009. *Metodika na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2009. ISBN 80-901145-3-9.
- KLAČKOVÁ, J. 1995. *Otcovia a mamy, pod'te sa hrať s nami alebo zázračný svet hier pre deti predškolského veku*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo eMca, 1995.
- KOPINOVÁ, Ľ., RUŽIČKOVÁ, T., DAMBORÁKOVÁ, V. 2004. *Hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl*. Bratislava : SPN, Mladé letá, 2004.
- LYSÁKOVÁ, M., KOPINOVÁ, Ľ., PODHORNÁ, A. 1989. *Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku*. Bratislava : SPN, 1989.
- MIŇOVÁ, M. 2003. *Pohybový program pre deti materských škôl*. Prešov : Rokus, 2003.
- ROVNÝ, M., KABÁČOVÁ, B., GRANEC, K. 1986. *Pohybové hry detí predškolského veku*. Bratislava : SPN, 1986.
- SMITH, CH. 1994. *Trieda plná pohody*. Praha : Portál, 1994. ISBN 80-7178-097-9.
- SRNKOVÁ, M. 2010. *Zborník hier a cvičení zameraných na rozvíjanie komunikačných kompetencií detí predškolského veku*. Zvolen : Spoločnosť pre predškolskú výchovu, 2010.
- Štátny vzdelávací program isced 0 – predprimárne vzdelávanie*. Prievidza : Patria I., spol. s. r. o., ISBN 978-80-969407-5-2.
- VONDROVÁ, P. 2005. *Výtvarné námety pre štyri ročné obdobia*. Praha : Portál, 2005.
- VOPEL, K. 2007. *Skupinové hry pro život 1*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-286-7.